

VINERI 15 AUGUST 2003 • ANUL LIII NR. 33

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Ștrandul din Bătania ar putea deveni centru balnear

Sufletul satului natal

De la seceriș la pâine nouă

VINERI 15 AUGUST 2003 • ANUL LIII NR. 33

FOAIA românească

FONDAT ÎN 1951

60 FORINPI

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

CALENDAR ORTODOX

18 august, luni – Sf. Mucenici: Flor, Lavru și Polien.
19 august, marți – Sf. Mc. Andrei Stratilat; Sf. Timotei, Agapie și Tecla.
20 august, miercuri – Sf. Prooroc Samuel; Sf. Mc. Eliodor și Sever.
21 august, joi – Sf. Ap. Tadeu; Sf. Mc. Donat diaconul, Romul preotul, Silvan diaconul și Venust.
22 august, vineri – Sf. Mc. Agatonic, Antuza, Zotic, Irineu și Or.
23 august, sâmbătă – † Sf. Mc. Lup și Irineu, Episcopul Sirmului. (Odovania Praznicului Adormirii Maicii Domnului)
24 august, duminică – Sf. Sfințit Mc. Eutihie, ucenicul Sfântului Ap. și Ev. Ioan; Sf. Mc. Tatiana.
Duminica a X-a după Rusalii; Ap. I Cor. IV, 9-16; Ev. Matei XVII, 14-23; (Vindecarea lunaticului); glas 1, voscr. 10

Citatul săptămânii

„Cuvântul pronunțat este numai un fragment al raportului dintre om și om; restul se stabilește pe tăcute.”

Titu Maiorescu (1840–1917)

AGENDĂ

18 august

1959 – la Teatrul de Operă și Balet din București a avut loc premiera operei „Răscoala”, dramă populară muzicală de George Dumitrescu, sub formă de concert. Libretul, scris de compozitor după romanul „Răscoala” de Liviu Rebreanu, este o frescă muzicală a zguduitorii răscoale țărănești, de la 1907.

19 august

1891 – s-a stins din viață *Theodor Aman*, pictor român.

20 august

1839 – Tinerii munteni și moldoveni aflați la studii la Paris se constituie în *Societatea pentru învățătura poporului român*. Scopul lor era ridicarea prin cultură a populației românești.

1868 – moare, la Iași, *Costache Negruzzi*, reprezentant de frunte al curentului național-popular în limbă și literatură de la „Dacia literară”.

1938 – la Târgu Jiu sunt terminate lucrările de alămire a „*Coloanei fără Sfârșit*” și începe aranjarea mesei și a scaunelor brâncușiene.

1972 – dansatorul *Gheorghe Nistor* din Micherechi a primit distincția „Maestru al artei populare”.

21 august

1723 – s-a stins din viață *Dimitrie Cantemir*, clasic al literaturii române, autor al primului roman românesc, „Istoria ieroglică”, de mare virtuozitate stilistică.

22 august

1890 – s-a stins din viață, la Mircești, *Vasile Alecsandri*, reprezentant de frunte al revoluției de la 1848 din Moldova, luptător pentru Unire, personalitate politică marcantă și diplomat care a militat pentru creșterea prestigiului României în Europa.

23 august

1572 – în „Noaptea Sfântului Bartolomeu” (moment culminant al războaielor dintre catolici și protestanți) în Franța sunt atacați și masacrați aproape 30.000 de hughenoti.

1924 – s-a născut, la Oradea, scriitorul *Paul Everac*.

24 august

1820 – moare, la Lvov, *Ion Budai Deleanu*, cărturar iluminist, primul scriitor modern al literaturii române, autor al poemului eroic-comic „*Tiganiada*” din 1812.

1842 – a fost depusă *piatra de temelie* a Podului cu Lanțuri din Budapesta.

1932 – s-a stins din viață compozitorul *Gheorghe Cucu*.

România elaborează o proprie lege a statutului

După modelul legii ungare a facilităților, România elaborează o lege proprie a statutului pentru sprijinirea păstrării identității culturale a românilor de dincolo de frontiere – a declarat, sâmbătă, la Mangalia, în cadrul unei întâlniri cu reprezentanți ai comunităților românești de dincolo de frontiere, primul-ministru român. *Adrian Năstase* a declarat că în chestiunea drepturilor comunităților românești de dincolo de frontiere, România trebuie să renunțe la poziția de apă-

rare și trebuie să treacă la „construirea unei politici ofensive în spirit european”.

În privința elaborării structurilor menite să promoveze drepturile minorităților românești de dincolo de frontiere, șeful guvernului român s-a pronunțat pentru „aplicarea modelului folosit de Ungaria”, subliniind că „modelul din Ungaria este eficient, deci ce rost ar avea găsirea unor alte modele de tot soiul? Este o altă problemă dacă acest model ne place sau nu”.

În ceea ce privește mijloacele asigurate pentru sprijinirea comunităților românești de dincolo de frontiere, *Adrian Năstase* a menționat dintre acestea mijloacele moderne de comunicare, mai ales radioul și televiziunea, dar a insistat și asupra sprijinirii construirii de biserici pentru comunitățile românești din diasporă. Participanții la întâlnirea de la Mangalia l-au declarat pe primul-ministru român drept fondator al întâlnirii periodice a românilor de dincolo de frontiere. - va -

Apateu – de 16 ori, pentru a 8-a oară

În Ungaria există șaisprezece localități în al căror nume figurează ca sufix Apateu – Apáti. Între acestea există o legătură statornică, un fel de

prietenie cultivată permanent. În fiecare an se organizează prin rotație, de fiecare dată în altă parte, întâlnirea delegațiilor din toate aceste localități.

Organizarea întâlnirii din acest an a revenit comunei Bataapáti, din județul Tolna. Acolo s-au întâlnit recent delegațiile din 13 așezări, printre care și din Körösszegapáti, deci din Apateul nostru din Bihor.

Apatenii bihoreni au participat la întâlnire cu 40 de inși, prezentând în fața celor aproape 500 de participanți un bogat program cultural. Corul condus de dirijorul *Gheorghe David* a prezentat un montaj de cântece, iar tineretul școlar a interpretat o suită de dansuri populare românești și ungurești.

J. V.

Maslu la Micherechi
și la Otlaca-Pustă

După tradiție, și în acest an, cu ocazia sărbătorii Adormirii Maicii Domnului, la 15 august, în biserica ortodoxă română din Micherechi se va săvârși Taina Sfântului Maslu. Cu această ocazie, credincioșii se vor putea împărtăși cu harul dumnezeiesc în vederea tămăduirii sufletești și trupești și a iertării păcatelor. Slujba Sfântului Maslu va începe după-masă la ora 14.00.

În biserica ortodoxă din Otlaca-Pustă se va cere mila lui Dumnezeu pentru cei în suferință la slujba Sfântului Maslu, care va avea loc în duminica după Sfânta Maria Mare, pe 17 august. Acest Maslu de obște, adică slujba când se slujește pentru toți creștinii și bolnavii parohiei, va începe la ora 14.00.

- iova -

Sărbătoarea
hramului
la Săcal

În ziua Adormirii Maicii Domnului, la 15 august, credincioșii ortodocși români din Săcal vor sărbători hramul noii mănăstiri românești din Ungaria. Cu această ocazie, de la ora 10.00, va avea loc o liturghie arhierască, săvârșită de PS Episcop *Sofronie*, înconjurat de un sobor de preoți și călugări. Festivitatea se va încheia cu o agapă.

- va -

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

După ce în deceniile care s-au scurs de la ultimul război devenise cunoscut în țară și peste hotare ca o comunitate cu valori culturale demne de a fi integrate și păstrate în patrimoniul național, satul Micherechi, la 16 și 17 august a.c., iese în public cu un potențial microeconomic considerabil, dar care necesită unele îndreptări și completări pentru a fi capabil să asigure perspectivă pentru cele 2.315 suflete ale comunei românești bichișene.

Intrarea în Uniunea Europeană reclamă noi modalități și procese de organizare a producției. Majoritatea familiilor se întreține din munca de sub sere, din producerea legumelor, în special a castraveților și a ardeilor. După anii de ucenicie, de vreo trei decenii, urmează adevărata probă și pentru micherechenii care au ambiția de a trăi și în viitor din producerea zarzavaturilor, practică ca profesiune. Miza este, până la urmă, viitorul celei mai numeroase și viabile comunități românești din țara noastră. O eventuală ajungere în impas a grădinaritului cu o vechime de mai multe decenii ar reactualiza o perioadă de tristă amintire, aceea a „pribegiei” din anii 1950–1960, care a declanșat un proces până atunci inimaginabil de rapid al înstrăinării de vatră și de neam. Nu am știut cum să ne modernizăm și, în același timp, să ne păstrăm identitatea. (Atunci a început maghiarizarea în cadrul celei mai românești comunități.) „Festivalul Castraveților” face evidentă ideea că în comună, pur și simplu, nu sunt asigurate condițiile economice și sociale pentru o chestiune atât de complicată. Nu mă refer la micherechenii care fac studii superioare și nu au cum să se reîntoarcă în satul lor natal (medici, avocați, profesori etc.), ci la cetățeanul care nu-și poate profesa meseria învățată, la situația lipsită de perspectivă a unei comune mici din moment ce nu se fac investiții. Nu știu să se fi făcut sondaje în localitățile cu o populație românească mai numeroasă asupra nivelului lor de trai. Nu

Sufletul satului natal (*Micherechi și micherechenii*)

„Veșnicia s-a născut la sat.” (Lucian Blaga)

cunoaștem numărul angajaților care sunt nevoiți să facă naveta zilnic sau săptămânal. Și nimeni nu a analizat corelația, care sigur că există, între această stare socială și scăderea într-un ritm neobișnuit a numărului românilor (vezi, de exemplu, cazul Chitighazului). Relațiile sociale s-au schimbat în așa măsură încât versul atât de drag, nouă celor care ne-am născut la sat, al lui Lucian Blaga („veșnicia s-a născut la sat”) este tot mai puțin adevărat, după cum nici gândul nu e deja „mai încet” și inima nu „zvâcnește mai rar” la sate. Adevărat este însă că, din motive obiective, cei care mai pot trăi o viață românească sunt, cu bine cunoscutele excepții, la sate. Iată de ce noi, cei care mai gândim în națiune, privilegiu al tot mai puțini intelectuali, ne îndreptăm cugetul și simțirile spre vetrele noastre de odinioară ori de câte ori se întâmplă un lucru dătător de nădejde, când se face vreun efort promițător. Suntem însă conștienți de mutațiile care au avut loc în structurile sociale ale populației satești, în domeniul priorităților vieții contemporane. Valori și idealuri naționale cultivate

de-a lungul mai multor generații sunt date la o parte fără doar și poate și înlocuite cu interese de natură să descurajeze chiar și pe cei mai fanatici adepți ai revitalizării sentimentelor identitare.

Și totuși, când moare o epocă, epoca industriei și a tehnicii moderne, care ne-a schimbat viața și gândirea, plasându-le sub auspiciile modernității, dar și a relativității și introducându-ne într-o altă epocă numită postmodernă, ei bine, în aceste condiții și noi avem datoria să analizăm, cu o competență adecvată, profesională, lumea care ne înconjoară. Nici noi nu putem rămâne locului fără să nu ne periclităm interesele materiale și, totodată, supraviețuirea identitară. Cum să ne adaptăm noilor realități, exigențe, interese și în același timp să ne păstrăm propriile valori? În acest context ar fi multe de discutat, dar cea mai importantă întrebare, la care trebuie să răspundem fără ocolișuri, la acest început de mileniu este dacă vrem ori nu, dacă suntem dispuși ori ba să facem efortul necesar pentru a ne păstra zestrea lingvistică și culturală. Aceasta este adevărata provocare a zilelor noastre!

Primii cărora întrebarea este adresată nemijlocit sunt micherechenii, probabil pentru că în ei mai avem încredere, nădăjdindu-ne că ei nu se vor lăsa învinși, nu vor ceda. De fapt, comuna Micherechi este singura localitate unde procesul de asimilare, în principiu, mai poate fi încetinit. Noua conducere a comunei pare a fi decisă să răspundă la această provocare extrem de dificilă și să participe la un demers de la care se așteaptă ameliorarea procesului în discuție. Rămâne de văzut, cum. Evident, nimeni nu așteaptă promisiuni de moment și nicidecum supradimensionarea identității naționale. La așa ceva noi nu suntem receptivi. Numai faptele contează. Iar în această ordine de idei trebuie remarcat că structura programului celor două zile reflectă o competență lucidă, o cunoaștere adâncă a problemei în discuție. Patriotismul local, mândria omului harnic, succesul valorilor culturale pe plan național și, evident, o bază economică solidă pot constitui adevăratul suport pentru activitățile culturale, instructiv-educative din viitor, căci până la urmă acestea constituie

nucleul problemei în discuție. Va depinde foarte mult de ceea ce se va face în școală, de posibilitățile de extindere a folosirii limbii în școală și alte instituții, după cum extrem de important ar fi întărirea spiritului ecumenic, colaborarea între confesiuni, solicitarea ajutorului lor.

Nu trebuie inventat nimic, totul ne stă la îndemână pentru a dezmoști sufletele, în caz că va fi voință, mai ales din partea celor sus-puși. Avem la îndemână îndemnul și profețiile marilor înaintași. Iată ce spune, de exemplu, G. Bariț, personalitate de frunte a românilor din Ungaria: „Dacă limba unei națiuni se numește cu tot dreptul al ei suflet, apoi istoria ei este acel mijloc minunat prin care se manifestă viața sa națională, ea este diploma de legitimațiune cu care un popor se prezintă în societatea și în concertul celorlalte popoare... Ea răspunde la întrebările: Cine sunteți voi? De unde ați venit? Care sunt faptele și meritele voastre în serviciul umanității? Care sunt drepturile voastre în cartea Europei în care locuiți?” Într-adevăr, nici sufletul satului nostru nu poate fi decât limba română. Numai pe cunoașterea ei și a trecutului se poate edifica o conștiință de sine, esența problemei despre care vorbim. Întrebările lui G. Bariț continuă să fie actuale și azi, deoarece avem încă mult de făcut pentru ca ceea ce cărturarii au adunat și publicat despre trecutul acestei comune să se conștientizeze, să devină cunoscut și în rândul cetățenilor din Micherechi. Patrimoniul cultural local este bogat, și micherechenii pot fi mândri de el.

„Orice început este dificil” – spune italianul. Dacă inițiativa micherechenilor va deveni o tradiție, un lucru dorit și așteptat de la an la an, iar între cele două festivități se va face treabă, vom fi cu toții mândri și mai încrezători în viitorul comunității noastre. Căci un lucru trebuie văzut în mod limpede: decăderea Micherechiului ar însemna destrămarea temeliei românimii din Ungaria. Aceasta este miza celor ce se întâmplă în comuna mea natală.

Gheorghe Petrușan

Părere despre o părere

În urma scrierii anonime a unui „suferitor” din Chitighaz, apărută în nr. 31 al Foii românești, cu titlul „Ce se gătește în ceaun?”, președintele Autogovernării Românești din Chitighaz, *Petru Selejan*, a dorit să reacționeze public la articolul consăteanului său. Domnul Selejan își exprimă aici părerea în calitate de președinte al reprezentanței românești, dar pentru cei care nu-l cunosc menționăm că domnia sa este și consilier în Consiliul local din Chitighaz, director al Casei de cultură din Chitighaz și președinte al Comisiei de cultură a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria.

– După ce am citit articolul în discuție, am fost foarte trist, pentru că acesta nu oglindește, după părerea noastră, adevărul. Știm foarte bine, adică noi, chitighăzenii, că în 16 iunie a avut o ședință autogovernarea mare (consiliul local – n.n.) și la ședința acestora membrii autogovernării au hotărât să se desființeze una dintre „grădinițe”. Vreau să accentuez de la bun început că la Chitighaz există doar o singură grădiniță, dar care funcționează în trei clădiri. În toate aceste trei clădiri copiii învață și românește.

– Deci nu este vorba de trei grădinițe cu trei conduceri, ci despre o grădiniță cu o singură conducere, dar în trei clădiri...

– Așa este. O parte este în satul nou, iar în centru sunt două grădinițe. Dar cum am zis mai înainte, trebuie subliniat că în fiecare clădire copiii învață și limba română. Revin la ceea ce am zis la început: în 16 iunie, autogovernarea locală a hotărât ca dintre cele trei clădiri în viitor să funcționeze numai două. Trebuie să vedem clar că în sat la noi numărul copiilor nu se ridică, ci dimpotrivă, din an în an scade. Este o simplă chestiune de matematică: dacă, de exemplu, față de 150 de copii din trecut acum sunt numai 100, atunci nu are rost să funcționeze toate cele trei clădiri.

– Poate persoana care ne-a trimis această scriere de protest este afectată în privința că soțul sau soția lucrează la această instituție. Pentru că dacă sunt mai puțini copii, e clar că pe copii nu-i afectează această nouă decizie a autogovernării, dar s-ar putea să afecteze educatoarele sau personalul care lucrează acolo.

– Da, asta-i așa. Dar mai trebuie să vă spun că consilierii locali au hotărât ca grădinița să funcționeze cu gospodărire mai redusă. N-am vorbit despre numărul educatoarelor, ci am vorbit numai despre clădiri. Bineînțeles, de la o vreme, după

ce scade succesiv numărul copiilor, bineînțeles trebuie să reducem și numărul educatoarelor. Dar știm foarte bine că despre asta nu autogovernarea locală ar trebui să hotărască, ci conducerea grădiniței. Pornind de la această situație, Autogovernarea Minoritară Română din Chitighaz – pentru că și noi am fost criticați în scrierea consăteanului nostru – n-a avut despre ce să discute, fiindcă, după cum am spus, învățământul românesc nu va fi știrbit, nu va suferi în urma reducerii numărului de clădiri. Părerea mea este că „suferitorul” ar fi trebuit să ne întrebe și pe noi, de ce am hotărât astfel. Iar dacă ar cunoaște mai bine problema, ar și înțelege motivul acestei decizii. Cred că ar trebui să discutăm mai înainte noi între noi, și numai după aceea să afle lumea ce s-a întâmplat la Chitighaz.

– Dacă înțeleg bine, asta înseamnă că munca de specialitate, în privința predării limbii române la grădiniță, nu este afectată și ca atare autogovernarea locală română nu a avut nimic împotriva restructurării grădiniței.

– Exact așa este. Nu pot zice altceva, decât că Autogovernarea Minoritară Română nici nu a trebuit să se ocupe cu treaba aceasta.

– Totuși, ceea ce reiese din această scrisoare este că oamenii (sau unii, oricum alegători ai conducerii actuale) sunt nemulțumiți de ceea ce se întâmplă în satul lor, sunt nemulțumiți de munca consiliului local și a primarului. Poate că această indignare s-a vărsat și

peste autogovernarea românească?

– Nu este treaba mea să-l critic pe domnul primar și autogovernarea locală. Eu, bineînțeles, am părerea mea, la fel ca alți oameni, dar trebuie să vă spun sincer că autogovernarea românească colaborează foarte bine cu autogovernarea locală, deci n-am avut subiect la care noi ar fi trebuit să votăm contra. Un lucru nu am înțeles din scrierea „suferitorului”: de ce ar trebui să fiu eu, președintele Autogovernării Românești, înfricoșat? Vreau să zic că nu sunt înfricoșat. De o singură ființă sunt înfricoșat și acela este Dumnezeu.

– În această scriere se pomenește și școala românească. Aveți probleme cu școala românească din Chitighaz?

– Avem o relație foarte strânsă cu școala, cu directorii și cu profesorii. Eu nu zic că nu au fost probleme, dar numai probleme financiare. Dar, cum s-a scris în articol, și anume că avem o școală în pierdere, asta nu e adevărat. Școala românească de la Chitighaz are peste 100 de elevi, și părinții elevilor care învață la școala noastră sunt mulțumiți. În ceea ce privește grădinița, nu o grădiniță am pierdut, ci o clădire, din cauza unei reduceri raționale. Se mai scrie în articol că ne pierdem neamul. Poate că ni-l vom pierde, dacă nu vom avea grijă de limba noastră, de valorile, de tradițiile noastre din moși-strămoși. Asta însă depinde de noi, de fiecare individ în parte.

– Aș avea o sugestie: oare la Chitighaz n-ar fi necesare anumite discuții deschise și sincere între conducerea satului și localnici? Mă gândesc la adunări sătești, unde să se poată spune pe față aceste probleme.

– Se știe că Chitighazul este o comună mică, cu 4.900 de locuitori. Ne cunoaștem unul pe altul, ne întâlnim aproape zilnic, discutăm despre problemele noastre. Dar poate că ar trebui să avem ședințe, unde am putea discuta despre problemele noastre... Știm foarte bine că avem probleme, nu vreau să zic că nu avem. Dacă discutăm și ne ascultăm unul pe altul, poate vom ajunge să vorbim aceeași limbă și înțelegerea va fi mai mare. În ce mă privește pe mine, eu sunt de partea dialogului deschis și sincer.

E. Iova

I. Festival al Castraveților din Micherechi

(16–17 august 2003)

16 august, sâmbătă

- 14.00 Deschidere (*Teodor Martin*, primar și *Tóth Imre*, deputat parlamentar)
- 14.30 Cultivarea și vinderea legumelor în Uniunea Europeană (prelegeri)
- 14.30 Deschiderea unei expoziții de produse și prezentarea de semințe
- 15.30 Expoziție de fotografii și artă plastică din lucrările artiștilor micherecheni (Cuvânt de deschidere: *dr. prof. univ. Gheorghe Petrușan, Seghedin*)
- 16.00 Dans modern (*Stage Dans Club*)
- 16.30 Spectacolul Orchestrei Harmónikás (Școala de muzică din Giula)
- 17.00 Concurs de castraveți – în superlative
- 19.30 Șlagăre nostalgice (*Stefi și Zsizi*)
- 21.00 Concert de șlagăre (*Romeo*)
- 23.00 Discotecă (*DJ Roland Ruja*)

17 august, duminică

- 8.00 Concurs de gătit
- 9.00 Parada caleștilor (*Kemecsi & Co*)
- 9.00 Fotbal pe teren mic, competiție internațională pentru juniori
- 11.00 Dans modern
- 11.30 Program de dansuri populare (elevii școlii nr. 2 din Șercad)
- 12.00 Anunțarea rezultatelor cupei de fotbal
- 12.30 Anunțarea rezultatelor concursului de gătit
- 12.40 Anunțarea rezultatelor concursului „Pentru Micherechiul Înfloritor”
- 12.50 Felicitarea cuplurilor care aniversează 25 sau 50 de ani de căsnicie
- 14.00 Spectacol folcloric al echipelor de dansuri populare (Echipa școlii generale din Micherechi, Ansamblul „Crișana” din Oradea, Ansamblul „Körös” din Giula, Ansamblul „Balassi” din Bichișciaba, Echipa păstrătorilor de tradiții „Gheorghe Nistor” din Micherechi)
- 16.30 Joc (muzica va fi asigurată de Orchestra „Téglás”)
- 16.30 Concert de muzică ușoară – *Balázs Petrușan* și formația sa
- 17.30 Spectacol de musical
- 18.30 Concert de muzică pop – *Tiberiu Cozma* și *Vasile Ciotea*
- 19.30 Tragerea tombolei
- 20.00 Concertul formației Desperado
- 21.00 Concertul formației Necropolis
- 23.00 Foc de artificii

Ștrandul din Bătania ar putea deveni centru balnear

De la schimbarea sistemului politic încoace, numele orașelului Bătania se asociază cu problemele sociale, ce derivă din rata ridicată a șomajului și cu scandalurile izbucnite în agricultură. De aceea se cuvine să amintim și o inițiativă pozitivă care poartă în sine sâmburele succesului și care de pe acum oferă localnicilor și celor din împrejurimi o posibilitate de distracție și odihnă de vară, ceea ce schimbă calitatea vieții grele și ostenitoare din provincie. Sfatul comunal de altădată, încă prin anii 1970, a planificat demararea lucrărilor în vederea deschiderii unui ștrand public. Dar precum cele cerești, și morile pământului macină încet. Astfel, localnicii erau nevoiți să caute reconfortare în comunele învecinate, în care funcționau deja două ștranduri, sau trebuiau să se mulțumească cu un mini-bazin de la marginea satului, numit „lighean”, în care apa termală a oferit leac concomitent pentru numai 8–10 oameni. După mai multe amânări, ștrandul și-a deschis porțile abia în vara anului 1987.

În cei 16 ani trecuți, ștrandul a rămas în proprietatea orașului, doar structura de funcționare s-a schimbat, dar acest „amănunt” a determinat în bine soarta băii. După cinci ani de încercări, consiliul local și-a dat seama că proprietatea comună în nici un fel și mod nu poate fi administrată bine, ca atare, a fost solicitată implicarea unui întreprinzător, soluție care ulterior se poate aprecia drept modalitate eficientă. Zsilk Mihály este un profesor localnic tânăr, care administrează unitatea de aproape zece ani. Stând de vorbă la umbra unui salcâm, în mijlocul unui ștrand aranjat, cu un imens spațiu verde bine îngrijit și curățenie „penibilă”, îmi povestește despre începuturi.

— Fiind profesor de matematică și fizică, m-am familiarizat foarte repede cu mărirea instalațiilor tehnice. Și nu este un amănunt nesemnificativ că după terminarea facul-

tății am avut ocazia să petrec câteva luni în SUA. Acolo am văzut spiritul întreprinzător și m-a impresionat mentalitatea oamenilor, care nu așteaptă nimic din partea altora sau de la stat, ci se bazează numai pe propriile forțe. Mi-am dat seama că aici la noi venitul unui pedagog nu este suficient pentru un trai decent și, prin urmare, m-am gândit să fac ceva în plus.

Referindu-mă la ordinea și curățenia impecabilă, primesc răspunsul unui gospodar bun, care nu face altceva decât poartă grija averii care i-a fost încredințată.

— Cred că este normal ca gazonul sau tufe să fie tunse frumos, ca apa din bazine să fie curată și să nu lăsăm să ne sugrume murdăria. Filozofia mea este foarte simplă: în măsură posibilităților, încercăm să ținem ordine, curățenie și rânduială, ca oaspeții să vadă că îi respectăm și că pentru prețul biletului de intrare primesc servicii de calitate. Aplicăm prețuri modeste, pentru că

cunoaștem posibilitatea materială a localnicilor și dorim să rămânem în competiție cu rivalii noștri de pe piață. Până ce nu a funcționat piscina cu apă termală, majoritatea vizitatorilor a fost din generația tânără, dar de câțiva ani proporția s-a schimbat în favoarea vârstnicilor și a celor de vârstă medie.

La ora actuală, apa ștrandului din Bătania este considerată termală, dar oficialii locali și administratorul băii duc o luptă de ani în șir în vederea obținerii unui calificativ mai bun, după care baia ar putea funcționa ca o stațiune balneară. Demersurile se află într-o stare avansată, de pe acum fiind efectuate toate probele necesare.

— Medicii care au cercetat efectul apei minerale pe pacienți ne-au confirmat în străduințe. Apa conține mai multe componente tămăduitoare, astfel încât avem toată speranța ca încă în acest sezon de vacanță să obținem calificativul pentru care optăm de ani de zile. Pentru a obține dreptul de a înființa o unitate balneară, încă sunt necesare o mulțime de condiții și procedee, dar nu disperăm, pentru că scopul nostru este crearea acestei băi balneare, pe lângă care s-ar putea efectua tratamente medicale. Probabil că finalizarea acestui plan va necesita mai mulți ani, însă și până atunci vom încerca să îmbunătățim condițiile actuale — ne mai povestește tânărul pedagog și întreprinzător, iar apoi se grăbește cu o motoretă să rezolve câteva probleme mărunte.

La intrare mai dau de două grupe de copii din România, care își petrec vacanța aici, ștrandul având și un spațiu de cazare de 60–70 de persoane, amenajat pentru organizarea taberelor de vară. Apropierea României se resimte zilnic, deoarece o bună parte a vizitatorilor sosește de la Arad sau din zona altui oraș mai mare apropiat de Bătania. Trecearea graniței devine din ce în ce mai ușoară, astfel, chiar dacă cu pași mărunți, totuși se conturează un turism balnear într-un spațiu rural, recomandabil celor care nu suportă aglomerația și vor să-și petreacă timpul liber într-un mediu scutit de zgomotul vieții de la oraș.

Ștefan Crâsta

Succesele pescarilor noștri la Mădăraș

Un grup de 16 băieți și câțiva adulți din Micherechi au petrecut ziua de 7 august într-o localitate vecină, de cealaltă parte a graniței, în România. Excursioniștii au fost însoțiți de parohul locului, părintele Ioan Bun, în comuna Mădăraș, unde se găsesc bălți pentru pescuit și un ștrand frumos. De la părintele Bun ne-am interesat de ce numai băieții au luat parte la această excursie de o zi și cu ce succes s-au întors acasă tinerii noștri.

— Am organizat o zi plăcută, o zi de agrement în România, la care au participat de această dată doar băieți. A fost o zi consacrată pescuitului, dar pe lângă aceasta am vizitat și comuna Mădăraș, cu care primăria din Micherechi are legături foarte bune, la nivel de conducere. În ultima parte a programului, ne-am odihnit puțin la ștrandul din Mădăraș. N-am recrutat în mod deosebit copii care să participe, ci i-am luat cu noi pe băieții din clasele 5-8, care umblă cu regularitate la orele de religie și care la început de an, la Bobotează, umblă cu mine cu iordanul. Acești băieți s-au arătat pasionați de pescuit și, ca atare, domnul Teodor Martin, primarul din Micherechi, a luat legătura cu primarul din Mădăraș, cu domnul Dan Tiurbe, pentru a realiza această excursie a copiilor noștri. Primarul Tiurbe ne-a însoțit toată ziua și ne-a dus la un loc minunat de pescuit, la o cabană a vânătorilor și pescarilor, care se găsește la marginea satului. La amiază, gazdele noastre ne-au invitat la o masă, oferită la restaurantul Milenium.

— De ce au fost privilegiați băieții la această excursie?

— Pentru că motivul principal a fost pescuitul și ne-am gândit că aceasta este mai mult o atracție pentru băieți, dar sperăm ca în viitor să facem o ieșire numai la ștrand, și atunci o să ducem și fete, și băieți.

— La pescuit poți să te duci și fără să ai noroc. Băieții noștri au fost norocoși în ce privește prinderea peștilor?

— Cu bucurie pot să spun că toți băieții au avut noroc, pentru că la un moment dat aveam prinși peste o sută de pești. Nu au fost prea mari, dar totuși ne-au oferit multe bucurii.

— Care a fost soarta peștilor?

— Aceasta a fost numai o distracție și, bineînțeles, i-am aruncat înapoi în apă.

E. Iova

Concert al grupului Continental Singers la Chitighaz

Pentru prima dată au ajuns în comuna noastră cântăreții grupului Continental Singers Maghiar, în data de 17 iulie 2003. Cum a remarcat o broșură a formației, în vara anului curent ei au pornit cu mesajul Evangheliei, în spiritul speranței și cu pregătire suficientă. Ca de obicei, și în acest sezon s-au format 2 grupuri: cei tineri (teenager) și grupul adulților. La noi a fost primul grup, deci cel al adolescenților.

Locul concertului a fost Căminul cultural „Táncsics Mihály” din Chitighaz. Deși a fost vară, perioada vacanței și a concediilor, peste 120 de spectatori au participat la concert. Printre acești oameni au fost credincioși, prieteni și suflete, care au fost însetate după „vestea cea bună”.

Găzduirea, cazarea a fost asigurată de către membrii Bisericii Baptiste din localitate, în colaborare cu școala agricolă (grupul școlar și liceu) din comună. Dormitul și odihna a fost asigurată în internatul acestei școli. A doua zi, după micul dejun, cântăreții și mesagerii au plecat mai departe spre alt loc de concert.

Programul în stil modern creștin a uimit pe cei care au fost prezenți la acest program minunat. Cuvântul de deschidere și de primire a fost rostit de către pastorul bisericii noastre Vasile Bodiș, care la încheiere a mulțumit conducătorului de grup și dirijoarei

Lukács Éva și tuturor membrilor, care au participat la acest turneu din 2003, precum cântăreți, tehnicieni sau colaboratori, pentru oboseala și munca lor.

Organizarea locală s-a desfășurat cu ajutorul tineretului Bisericii Baptiste și cu sprijinul unor frați și surori din comunitatea noastră. Am dori ca lucrarea Evangheliei în acest cadru să fie de folos în primul rând pentru tineri, precum și pentru toți cei care au auzit despre dragostea lui Dumnezeu față de oameni. Recunoaștem că acest stil modern este încă neobișnuit în bisericile noastre și nu a atras pe toată lumea, mai ales generația mai vârstnică. Ne pare rău pentru cei care nu au înțeles acest mesaj special. Atmosfera dragostei a pătruns însă în inimile acelora care au fost de față în sală și ne-au înflăcărat. Noi am simțit că vestea a ajuns și la cei care n-au venit la acest concert.

Programul a avut un ecou puternic în toată comuna și în localitățile din împrejur, atât printre români și maghiari, cât și printre alte suflete conlocuitoare.

Dumnezeu să fie slăvit, mărit pentru lucrarea minunată. Li mulțumim, că El lucrează în diferite chipuri și prin diferite moduri, în zilele de pe urmă. „Proslăviți dar pe Dumnezeu în trupul și în duhul vostru, cari sunt ale lui Dumnezeu”. (1 Cor. 6:20)

Piroska Bodiș

Sprijinitorul tău personal

O vorbă care te-a jignit... planuri care dau greș... temeri și îndoieli... o situație critică neprevăzută. Spre cine te îndrepti pentru ajutor?

Discutând subiecte cum ar fi: teama, îndoiala, singurătatea, ispita și pierderea celui drag, rubrica aceasta aduce în discuție problemele cele mai des întâlnite în viață. Înțelegere, sfat și versete biblice selectate cu atenție, toate acestea îți sunt date ca să te ajute să îți pui cât mai mult încrederea în Dumnezeu.

Când ești trădat de un prieten

Cuvântul „trădat” are o rezonanță îngrozitoare. A trăda pe cineva înseamnă să lucrezi cu viclenie împotriva lui. Trădarea este opusul loialității, și cu cât iubim mai mult loialitatea, cu atât mai mult vom urî trădarea. Într-o lume încăpățanată și crudă ca aceasta nu ne surprinde când suntem răniți de dușmanii noștri, dar nimeni nu se așteaptă să fie rănit de un prieten. Îmi imaginez că puține lucruri l-ar fi rănit pe Domnul nostru mai mult decât trădarea venită din partea unuia dintre ucenicii Lui. Cum facem față trădării? Cum ne repunem în ordine viețile după ce am fost trădați de un prieten?

În primul rând, trebuie să ne aducem cu durerea noastră la Dumnezeu și să-i cerem să ne vindece inimile cu balsamul Său liniștitor. Numai Isus poate simpatiza cu noi în acest fel de probleme. Într-o asemenea moment este foarte ușor să folosești alte procedee de încurajare – să bei, să mergi la spectacole, să te refugiezi în literatură, etc. Unii chiar

încearcă să nu acorde prea mare atenție acestor probleme. Este însă necesar să subliniem că toate situațiile dureroase trebuie înfruntate, chiar dacă nu vom înșista asupra lor. Trebuie să-l lăsăm pe Dumnezeu să lucreze, să ne vindece rana; El este singurul care poate „vindeca sufletul”. Pentru ca durerii să nu i se adauge indignarea, cu ajutorul Domnului nostru trebuie să ne golim inima de toată amărăciunea și să iertăm. Iertarea, să înțelegem bine acest lucru, nu va produce întotdeauna schimbări în cealaltă persoană (nici nu garantează că el sau ea vor dori restaurarea), dar ea va asigura ușurarea propriilor noastre suflete.

Crucea Domnului nostru Isus Cristos stă cu brațele deschise pentru toți cei care au fost trădați. Ea zice: „Iată cum a procedat Isus cu vrămașii Lui... și cu prietenul care L-a trădat”. În lumina acestui mare adevăr putem noi face altceva decât să iertăm?

Părinte curesc, dă-mi harul de a urma exemplul Tău atunci când sunt trădat. Arată-mi că nimic, nici chiar tră-

darea unui prieten, nu poate mișca sufletul meu de siguranță pe care o are în Tine. Ajută-mă să mă bucur în acest lucru și în puterea marii Tale dragoste. Amin.

S. Hughes

Versete biblice pentru meditație

1. Și Domnul nostru a cunoscut trădarea.

Luca 22: 47-48: *Pe când vorbea El încă... unul din cei doisprezece... s-a apropiat de El ca să-l sărute. Și Isus i-a zis: „Iudo, cu o sărutare vinzi tu pe Fiul omului?”*

2. Transferă-i lui Dumnezeu toate gândurile tale de răzbunare.

Romani 12:19: *Prea iubitorilor, nu vă răzbunați singuri; ci lăsați să se răzbune mânia lui Dumnezeu; căci este scris: „Răzbunarea este a Mea; Eu voi răsplăti”, zice Domnul.*

3. Lasă-L pe Dumnezeu să-ți restaureze sufletul.

Psalmul 23:2-3: *El mă paște în pășuni verzi, și El mă duce la ape de odihnă; îmi înviorează sufletul.*

4. Nu lovi înapoi.

1 Petru 3:9: *Nu întoarceți rău pentru rău, nici ocară pentru ocară; dimpotrivă, binecuvântați, căci la aceasta ați fost chemați: să moșteniți binecuvântarea.*

5. Adu-ți aminte cât de mult ai fost iertat.

Coloseni 3:13: *Îngăduiți-vă unii pe alții și, dacă unul are pricină să se plângă de altul, iertați-vă unul pe altul. Cum v-a iertat Cristos, așa iertați-vă și voi.*

Amintiri cu sfinți culese de Daniel Brânzei

Oameni care au fost, influențe care vor rămâne...

„Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au vestit Cuvântul lui Dumnezeu; uitați-vă cu băgare de seamă la sfârșitul felului lor de viață, și urmați-le credința!” Evrei 13:7

Richard și Sabina Wurmbrand

Richard Wurmbrand

Cam prin 1988, pe când mă bucuram de privilegiul de a crește în Los Angeles la umbra unor stejari duhovnicești ca Simion Cure, Pit Popovici, Liviu Olah și Richard Wurmbrand, l-am vizitat la spital pe fratele Richard, care ne speriasse pe toți cu o serie de leșinuri. L-am găsit pe fratele Richard împreună cu „îngerul lui păzitor”, tanti Sabina „Bințea”.

„Brânzei, mi-a zis dânsul de cum m-a văzut, să îmi aduci hainele imediat, că vreau să plec acasă. Nevasta asta a mea m-a băgat la spital degeaba și nu vrea să mă ia acasă. Imediat să-mi aduci tu niște haine și să mă scoți de aici.”

Obișnuit cu felul dânsului de a fi, nerăbdător și greu de deslușit între glumă și vorbă serioasă, mi-am plimbat un timp privirea prudent când la tanti Bințea, când la dânsul, îngăimând un târăganat: „Să vedem, să vedem...”

Mai înainte ca să se audă ceva de sub zâmbetul care înflorise fața soției, nenea Richard a continuat torențial: „Nu știu ce este cu Bințea. Nu mă mai

înțelege! Să-ți spun ție ce mi s-a întâmplat: am eu un prieten, care tot așa a leșinat și el puțin și Dumnezeu l-a dus până în al treilea cer și i-a arătat frumusețile paradisului. Când s-a trezit din leșin, era bine mersi și nimeni nu s-a grăbit să-l interneze! Și tot așa s-a întâmplat și cu un alt prieten al meu, și el a căzut într-un fel de leșin, și Dumnezeu i-a dat să ne scrie cartea Apocalipsei. Nu știu cum pe mine nu mă înțelege Bințea! Ea, cum am leșinat nițel, gata, m-a băgat la spital. Când m-am trezit, eram aici și-mi luaseră hainele. Ce știe ea ce desoperiri mi-a dat Domnul și ce revelații am primit eu! Te rog imediat să-mi aduci hainele ca să pot pleca acasă!”

Bineînțeles că n-am îndrăznit să contrazic un „înger păzitor” de talia soarei Bințea. De altfel, Domnul ne-a ascultat rugăciunile și după câteva zile nenea Richard a fost iarăși acasă. Mi-a rămas însă în minte spiritul său evreiesc de autoironie și de necapitulare în fața necazurilor. Toate acestea îmbrăcate într-un profund umor românesc: „Hai să facem haz de ne-caz!”

Părintele Rocsin și-a părăsit turma pământească în ziua Schimbării la Față

Ne-a părăsit și ultimul preot dintre cei care au slujit la altarele noastre în deceniile grele ale comunismului, care s-au confruntat cu situația creată în primele decenii ale secolului XX, când comunitatea ortodoxă română din Ungaria de azi a avut doar câțiva preoți. Știrea încetării din viață a părintelui Teodor Rocsin, în ziua de 6 august, a întristat nu numai familia răposatului, ci și marea majoritate a credincioșilor ortodocși. Părintele Rocsin s-a îngrijit timp de 45 de ani de viața sufletească a românilor din Pusta Otlăcii, două decenii a slujit și ortodocșii din Aletea, dar în vremuri mai grele i-a avut în îngrijire sufletească și pe cei din Micherechi. Moartea, care l-a surprins printr-un atac vascular cerebral, l-a răpit dintre noi la vârsta de 79 de ani, tocmai în ziua Schimbării la Față a Domnului.

Părintele Teodor Rocsin s-a născut la Micherechi, la data de 26 iulie 1924, din părinții Vasile și Maria. Școala generală a absolvit-o în comuna natală, după care a terminat liceul la Oradea. După terminarea unui curs de teologie, în 1958 a fost hirotonit întru preot, și în acel an și-a început activitatea la parohia ortodoxă din Otlaca-Pustă. Timp de 45 de ani a fost luminător al Bisericii, nu numai în Otlaca, dar și în alte părți ale Episcopiei noastre. În 1967, Părintele Rocsin a fost cel care s-a deplasat la București, la Patriarhul de atunci, să ceară un Episcop, ca turma credincioșilor români din Ungaria să nu se risipească. Prin vorbele sale blânde, pline cu tâlc și mesaje din lumea celor buni, Părintele Rocsin a fost un preot exemplar, un model de urmat pentru orice om creștin.

În dimineața zilei de 9 august, numeroși credincioși și preoți au luat drumul către biserica din Otlaca, pentru a se despărți pe veci de cel care le-a fost preot, duhovnic, învățător și călăuzitor. Sicriul cu trupul neînsuflețit al Părintelui Rocsin a fost așezat de la ora 9.00 în biserică, unde după Liturgia de dimineață și câteva cântări ale credincioșilor din Oastea Domnului s-a săvârșit slujba înmormântării, după un ritual anume, care se face pentru diaconi și preoți de mir. Soborul de preoți, compus din Prea Sfințitul Episcop *Sofronie*, părinții *Pavel Ardelean*, vicar, *Ioan Bun*, *Ilie Ciocan*, *Teodor Marc*, *Petru Pușcaș*, arhimandritul *Siluan* și ieromonahii *Calinic*, *Nicoale* și *Paisie*, a citit, conform tipicului, 5 Apostole și 5 Evanghelii și rugăciunile de dezlegare.

Necrologul a fost rostit de PS *Sofronie*, iar iertăciunile de părintele vicar *Pavel Ardelean* (în limba română) și de părintele *Teodor Marc* (în limba maghiară).

În continuare, spre amintire veșnică, publicăm fragmente din necrologul rostit de Părintele Episcop:

„Așa cum l-am cunoscut, Părintele Teodor a fost un preot foarte râvnitor, un preot care a slujit cu multă evlavie și dăruire, un preot care a dorit mult să slujească Sfânta Liturghie. Nu este puțin lucru pentru un preot să se despartă de această lume într-o zi de sărbătoare. Părintele Teodor ne-a părăsit într-o zi de sărbătoare domnească, în ziua Schimbării la Față. Aceasta este una dintre cele mai mari sărbători ale Domnului nostru Iisus Hristos, când Mântuitorul s-a

schimbat la față înaintea ucenicilor săi. Este ziua în care fața Domnului a strălucit ca soarele și și-a arătat slava sa dumnezeiască, apoi au venit patimile. Respectând proporțiile, și Părintele a plecat într-o astfel de zi. Familia lui a rămas în întristare, pentru că a plecat cel iubit. Părintele care a fost nu numai preot, a fost și soț bun și iubitor, și tată, și bunic, un preot care a știut din propria sa familie să-și facă biserica de acasă. Nu trebuie să uităm că tot ceea ce este pe pământ este trecător, și că singurele lucruri cu adevărat durabile sunt cele care țin de Dumnezeu.

pe care am sluji-o în viața noastră. Singura, unica liturghie.

Binecuvântat este cel ce pleacă în numele Domnului. Pleacă la Dumnezeu, ca să slujească în altarului Lui în veșnicie, ceea ce lui aici, pe pământ, așa de mult i-a plăcut: să slujească, să predice, să propovăduiască cuvântul Evangheliei. Pleacă de la noi ca dincolo să le îplinească pe toate. De multe ori veneam în această biserică, care era aproape goală. Și mă întâmpina Părintele: *Prea Sfințite, să știți că biserica nu e goală, e plină de îngeri*. Se întoarce acum la Dumnezeu și la îngerii săi.

Dumnezeu a ales ca acest preot, Teodor, să se despartă de lumea aceasta tocmai în ziua Schimbării Sale la Față. A plecat dintre noi, ca să-L vadă în slava sa pe Dumnezeu, căruia i-a dedicat toată viața, Cel pe care l-a slujit în timpuri și mai grele și mai ușoare, Cel pentru care nu a obosit niciodată, Cel pentru care, chiar și dacă era în pensie, totuși a venit să slujească Sfânta Liturghie, să se îngrijească mai departe de această turmă, de acești credincioși vrednici din Otlaca, precum și de sufletele ortodocșilor din Aletea. Toate acestea le-a făcut pentru că l-a iubit pe Dumnezeu.

Părintele a slujit la fiecare liturghie cu atâta evlavie, încât nu știa dacă nu cumva este ultima liturghie pe care o săvârșește pe acest pământ. Ar fi bine ca noi, toți preoții, să slujim așa Sfânta Liturghie, cum a slujit și Părintele, ca și când ar fi prima sau ultima liturghie

Să nu ne întristăm, ci împreună cu îngerii să zicem cu toții: Binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului, în Împărăția Cerurilor. Amin. Dumnezeu să-l odihnească!”

Pe răposatul îl deplânge neconsolabilă sa soție *Elena* și fiicele sale *Maria*, *Elena* și *Stella*, precum ginerii și nepoții, rude și cunoștințe și sute de credincioși.

Trupul neînsuflețit al Părintelui Teodor Rocsin a fost așezat la veșnică odihnă acolo unde și-a trăit marea parte a vieții, la Otlaca-Pustă, în cimitirul de lângă biserica în care a slujit aproape o jumătate de veac, lângă mormântul înaintașului său, preotul *Florea Duma*. Începând cu ziua de 9 august, Părintele Rocsin poartă grija comunității noastre ortodoxe românești de acolo de sus și se roagă pentru nemurirea sufletelor și neamului nostru. Veșnică să-i fie pomenirea!

Eva Iova

Câte ceva despre apariția numerelor (XII)

Datorită faptului că românii din Ungaria primesc tot mai multe donații din România, mulți dintre noi au posibilitatea să ajungă în posesia unor cărți de tot felul, care devin deseori lecturi pasionante.

*Nu demult făcând un fel de ordine printre numeroasele mele cărți primite din România, am dat de una, care pare a fi o potrivită temă și pentru românii de pe aceste meleaguri. E vorba de cartea profesoarei Florica T. Câmpian, intitulată: **Cum au apărut numerele** (editat în anul 1972).*

Semnul folosit la romani ca să-l scrie pe 6 (VI) arată clar proveniența: „după ce s-au terminat degetele unei mâini (V), se adaugă un deget (I) de la cealaltă mână. De altfel, și cuvântul din limba sanscrită ṣaṣ, din care nu-i greu de stabilit că se trage din latinescul sex (6) sau numirea slavonă sesti (6), pare să aibă, după unii cercetători, aceeași interpretare: anume ṣaṣ ar fi o prescurtare a indicației *să treci la primul deget de la cealaltă mână*.

Antichitatea grecească preamărea 7 înțelepți, printre care era și matematicianul Thales. Și minunile lumii antice nu erau mai multe de 7. În antichitate se presupunea că există numai 7 planete, iar numele lor au fost date celor 7 zile ale săptămânii. Să mai adăugăm la acestea că și orașul Iași, nu numai Roma, este așezat pe 7 coline. În limba sanscrită, numărului 7 i se spune *sapta*. Rădăcinile acestui cuvânt, de la care ni s-a transmis și

nouă numele de *șapte*, este *sap*, verb care înseamnă *a lega*. A lega două degete de la mâna dreaptă cu celelalte cinci de la stânga.

Numele de *septembrie* vine de la *septem*, care în latinește înseamnă 7. Explicația este că, până în secolul al VII-lea î.e.n., calendarul roman avea numai zece luni, iar anul, cu numai 304 zile, începea la 1 martie. Așadar, pe atunci luna septembrie era în adevăr a 7-a lună a anului, după cum octombrie era a 8-a etc. Pe vremea lui Numa Pompiliu s-a făcut reforma calendarului, trecându-se la anul de 355 zile. Cele două luni care s-au adăugat au fost așezate însă la începutul anului, așa că *numărul de ordine* al lunilor s-a schimbat, însă numele lor a rămas cel vechi.

Fiecare țară își are a 8-a minune a ei. În muzică 8 sunete consecutive stau la baza unei game formând *octava*. *Octo* în latinește înseamnă *opt*.

(Va urma)

Gh. Santău

Lecție de Internet

Navigarea pe Internet (1)

Internetul a devenit în ultimii ani un nou stil de viață. Milioane de oameni folosesc această rețea pentru a comunica. Pentru a intra pe Internet și pentru a naviga în voie, ai nevoie de un program de navigare numit în engleză „browser”. Cele mai folosite programe în domeniu sunt *Internet Explorer*, produs de corporația Microsoft și *Netscape Communicator*, produs de Netscape. Aceste programe sunt construite pentru a afișa informația sub forma paginilor de Internet, în format htm, html, dhtml, xml, etc. Un astfel de program de navigare nu poate afișa decât pagini specifice, deci numai text însoțit de imagine și eventual sunet sau film. În continuare vom prezenta pe scurt modul în care se poate folosi un browser și informații despre acestea.

Navigarea cu Internet Explorer

- De fiecare dată când doriți să navigați, trebuie să lansați browserul. Acest lucru îl puteți face foarte simplu, selectând pictograma specifică programului, din meniul de start sau de pe ecran. Odată lansat programul, puteți naviga oriunde;
- Programul este setat ca la pornire, să afișeze o anumită pagină (home page).

Configurarea acestei pagini de start se face foarte ușor, accesând comanda *Properties* din bara de meniu a programului (diferă de la o versiune la alta);

- Programul este capabil să funcționeze în două moduri: *Online* și *Offline*. Modul online este valabil numai când calculatorul este legat direct la Internet pe când în modul offline browserul rulează fără să intre în rețea;

- Pentru a începe navigarea pe Internet, asigurați-vă că rulați online;

- Pentru a vizita o anumită pagină, căutați bara numită *Adress*, unde tasteți adresa sitului căutat, după care apăsați enter sau *Go*;

Exemplu: **www.foaia.hu**

- Dacă sunteți conectat la Internet, după ce tasteți comanda, browserul va încerca să găsească pagina specificată;

- În cazul în care nu aveți un obiectiv precis sau nu știți o adresă exactă, este recomandabil să intrați pe un server puternic, de unde să căutați orice informație. Astfel de servere se găsesc la <http://www.yahoo.com>, <http://www.altavista.com>, <http://www.google.com>, etc.;

- În timpul navigării, programul salvează paginile pe disc într-un director de temporare, pentru ca mai târziu să le puteți accesa și offline. Dacă întâlniți o pagină care vă place în mod deosebit, puteți să o adăugați paginilor favorite accesând opțiunea *Favorites* din bara de meniu. Astfel pagina va putea fi văzută direct, într-o altă sesiune de navigare, fără a mai fi nevoie de paginile intermediare;

- Oricând vă puteți întoarce la pagina de unde ați pornit apăsând butonul *Home*;

- O mare ușurință în navigare o dau butoanele *Back* și *Next* care afișează ultima pagină accesată sau următoarea, dacă este prezentă;

- Navigarea se poate opri în orice moment apăsând butonul *Stop*;

- Reactualizarea unei pagini se face foarte ușor, apăsând butonul *Refresh*.

(Sursa: www.e-scoala.ro)

O victimă a numerelor enorm de mari a fost Shirham, regele Indiei, care, după o veche legendă, a vrut să-l răsplătească pe marele său vizir Sissa ben-Dahir pentru că a născocit jocul de șah. Dorințele ingeniosului vizir păreau foarte modeste. Acesta, ingenunchind în fața regelui, spuse: „Maiestate, dă-mi un bob de grâu să-l pun pe primul pătrățel al tablei de șah, două boabe ca să le pun pe al doilea pătrățel patru boabe ca să le pun pe al treilea pătrățel și opt boabe să le pun pe al patrulea pătrățel. Și astfel măria-ta, dublând boabele la fiecare pătrățel succesiv, să-mi dai boabe suficiente pentru a acoperi toate cele 64 pătrate ale tablei”.

Regele, bucurându-se în sinea lui la gândul că oferta generoasă de a-l răsplăti pe inventatorul acestui joc minunat nu-l va costa prea mult din tezaurul său, exclamă:

Răsplata vizirului

„Nu-mi ceri prea mult, slujitor creștinos, dorința ta va fi, desigur, satisfăcută”, și porunci să se aducă în fața tronului o pungă de grâu.

Dar, când începu numărătoarea

cu un bob de grâu pentru primul pătrățel, două boabe pentru al doilea, patru pentru al treilea și așa mai departe, punga se goli înainte să fi ajuns la al douăzecilea pătrățel. Se aduseră mai mulți saci cu grâu în fața regelui, dar numărul de boabe necesare pentru pătrățelul următor creștea atât de repede, încât foarte curând regele își dădu seama că nici cu toată recolta de grâu a Indiei nu putea să-și țină promisiunea făcută lui Sissa ben-Dahir. Pentru a-i satisface cererea ar fi fost necesare 18 446 744 073 709 551 615 boabe.

Numărul de boabe de grâu pe care istețul vizir le ceruse, poate fi reprezentat după cum urmează:
 $1 + 2 + 2^2 + 2^3 + 2^4 + 2^5 + \dots + 2^{62} + 2^{63}$

În aritmetică, o succesiune de numere în care fiecare crește progresiv cu același factor (în acest caz factorul este 2) se numește o *progresie geometrică*. Se poate demonstra că suma tuturor termenilor într-o asemenea progresie se stabilește dacă factorul constant (în acest caz numărul 2) se ridică la o putere reprezentată prin numărul de termeni ai progresiei (în acest caz 64), scăzând primul termen (în cazul nostru 1) și împărțind rezultatul la factorul constant sus-menționat, din care s-a scăzut 1. Aceasta poate fi exprimată astfel:

$$\frac{2^{63} \times 2 - 1}{2 - 1} = 2^{64} - 1$$

sau, scriindu-l ca număr explicit:
 18 446 744 073 709 551 615.

G. G.

Copiii din Aletea și-au petrecut util timpul liber

În această perioadă a anului se țin lanț taberele de vară organizate pentru copii, care astfel își pot petrece timpul liber într-un cadru plăcut și util. La fel s-a întâmplat și cu ediția a 3-a a taberei organizate de Centrul Cultural din Aletea, unde copiii au petrecut două săptămâni de neuitat, participând la ocupații de artă plastică și desen.

– Între 21 iulie și 2 august am organizat tabăra la care, de data aceasta, au participat 70 de copii din Aletea și Chitighaz – spune *Gheorghe Ardelean*, directorul Centrului Cultural. – Pe lângă ocupațiile artistice, am încercat să le prezentăm copiilor și comunitatea românească din Aletea. O zi întreagă a fost consacrată acestui scop. Am vizitat sediul Autogovernării Românești, unde ne-am întâlnit cu bace *Petre Sabău*, care ne-a povestit despre viața de odinioară a românilor, ne-a vorbit despre obiceiurile care azi nu prea mai sunt practicate, cum ar fi, de pildă, umblatul cu turca. Și, firește, bace Petre fiind un dansator recunoscut, le-a arătat copiilor și câteva dintre figurile de bază ale dansului românesc din Aletea. La 2 august, cu ocazia încheierii taberei, am organizat un șir de manifestări: s-au ținut diferite programe atât pentru copii, cât și pentru adulți. Copiii au putut participa la un concurs de desen de asfalt, iar noi, adulții, am concurat la gătit. Pe

lângă aceasta, ca să atragem un public cât mai numeros, am expus lucrările copiilor realizate în timpul taberei. Pot spune că expoziția a avut un mare succes. Ea a fost vizitată de părinți, prieteni și cunoștințe.

– Cum s-au simțit copiii în această tabără?

– După cum am sesizat, s-au simțit foarte bine. De altfel, ca să întrerupem monotonia zilelor, am încadrat în program și o excursie la Szarvas, unde am făcut cunoștință cu viața slovacilor de acolo.

– Bucuria copiilor a însemnat pentru Dv. în primul rând muncă. Acum, după ce s-a terminat tabăra, veți avea timp pentru odihnă?

– Deocamdată nu prea. Se apropie data de 20 august, când – cu ocazia sărbătorii naționale a Ungariei – vrem să facem o zi festivă, cu programe atractive și de nivel. Conform tradiției, tot în această zi, vreau să-i cinstesc pe membrii corului pensionarilor din orașelul nostru cu o tocăniță gătită în ceaun. Acest cor are în repertoriu atât cântece ungurești, cât și românești. De-a lungul anilor, masa comună a devenit o tradiție, iar în acest fel, la 20 August mulțumesc membrilor corului pentru activitatea din întregul an. Abia după aceste manifestări îmi voi permite un scurt concediu, când voi pleca pentru câteva zile la fiica mea, care locuiește la Pécs.

Adam Bauer

La fizică, elevii români sunt primii din Europa și pe locul trei în lume

Lotul olimpic al României, prezent la a 35-a ediție a Olimpiadei Internaționale de Fizică, care s-a organizat în perioada 2-10

august, la Taipei, s-a clasat pe locul doi în Europa și pe locul trei în lume, după Statele Unite ale Americii și Taiwan.

Cursuri și prietenii pe plaiuri maramureșene

De câțiva ani încoace, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria trimite în fiecare vară doi-trei studenți la cursurile de limbă, cultură și civilizație românească, organizate de Fundația Culturală Română. Aceste cursuri foarte interesante se desfășoară în orașul Baia Mare, în zona Maramureș. Ele au ca scop să arate participanților veniți din mai multe țări frumusețea tezaurului cultural românesc. Anul acesta, noi am avut ocazia să plecăm la Baia Mare și să participăm în mod gratuit la aceste cursuri, desfășurate în perioada 12 iulie – 1 august.

Am plecat spre Baia Mare sâmbătă, 12 iulie. Ajunși în oraș, ne-am dus la Hotelul Carpați, unde am fost cazați în timpul cursurilor. Deși era cam târziu, era ora 11.30 noaptea, am fost întâmpinați la recepție de doamna *Nadia Moșanu*, care este și directoarea acestui program, precum și de domnișoara *Raluca Trușcanu*, care alături de doamna Moșanu a fost organizatoarea acestor cursuri. A doua zi, după micul dejun, am avut prima întâlnire cu profesorii și participanții acestei școli de vară. Profesorii de limba română au fost: *Dan Ilie*, *Georgeta Bold*, *Gabriela Trifescu*, iar participanții, în total 42 de persoane, au sosit din țările: Spania, SUA, Brazilia, Coreea de Sud, Olanda, Italia, Belgia, Suedia, Japonia, Grecia, Austria și Ungaria. Aici ni s-a comunicat programul cursurilor, fiecare dintre noi primind drept un cadou de bun-venit o traistă din lână de oaie. Ne-am ales și atelierele de creație care se desfășurau după-masă, și anume: cântec și dans cu doam-

Împreună cu Rikako Oshita din Japonia

na *Narcisa Mihai*, teatru cu domnul *Daniel Făt*, artă culinară cu doamna *Linda Berdacovici* și artă populară cu doamna *Florica Ghiur*. După-masă am făcut o vizită la Primăria orașului și o plimbare în partea veche, istorică a orașului Baia Mare. La ora 16.00, am dat un test de evaluare a cunoștințelor de limba română, pentru stabilirea grupurilor de studiu. Am fost împărțiți în trei grupe: începători, medii și avansați. Cursurile cu un program foarte diversificat s-au desfășurat la Liceul Gheorghe Șincai, zilnic de la ora 9.00 până la ora 18.00.

În zilele de vineri și duminică s-au organizat excursii în diferite localități. Am vizitat comuna astfel Dragomirești, mănăstirea Bărsana, satul Bixad, orașul Cluj-Napoca și satul Hoteni, unde am petrecut o duminică de neuitat, fiind repartizați la familii pentru a cunoaște mai bine viața oamenilor din această parte a țării. Peste tot am fost primiți de oameni cu inima deschisă, prezentându-se diferite spectacole de folclor. Un

moment strict al excursiilor a fost vizita de la „Memorialul Durerii” din Sighetu Marmăției, unde am vizitat o fostă închisoare comunistă.

Luni, în a doua săptămână, am avut un program foarte interesant. După cină, fiecare participant și-a prezentat țara sa de origine în limba română, iar după câteva zile am avut ocazia să gustăm din mâncărurile tradiționale ale diferitelor țări, pregătite de cursanți. Ne-am simțit foarte bine la aceste cursuri, petrecând trei săptămâni de neuitat la Baia Mare.

Ne-am despărțit cu greu de cursanți și de profesori, cu care am intrat în legături foarte apropiate, de prietenie. Cu această ocazie am dori să-i mulțumim doamnei *Nadia Moșanu* și tuturor profesorilor menționați și nementionați pentru eforturile depuse și pentru organizarea impecabilă a cursurilor, precum și Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria pentru această experiență unică în contactul nostru cu România.

Toma și Attila Iova

SĂ râdem!

Somnul

– De ce visează oamenii?

– Ca să nu se plictisească în timpul somnului...

Tabăra de creație „Plein Air 2003”

Sâmbătă, 26 iulie, Centrul Cultural Juhász Gyula din Seghedin a găzduit vernisajul expoziției de închidere a celei de-a 13-a ediții a taberei internaționale de creație „Plein Air” din Csongrád, care în această vară s-a desfășurat în formula „Maestrul și discipolul”. Timp de trei săptămâni au creat împreună artiști sosiți din cinci țări: România, Germania, Turcia, Argentina și Ungaria. În prezența unui numeros public, expoziția a fost vernisată de dr. *Trogmayer Ottó*, muzeolog distins cu premiul Széchenyi și dr. *Laczkó Ibolya*, istoric de artă, secretarul Uniunii Naționale a Artiștilor din Ungaria. Organizatorul, Asociația Szög-Art din Seghedin, al cărui președinte este pictorul *Aranyi Sándor* are relații de prietenie ce datează de peste zece ani cu Filiala din Timișoara a Uniunii Artiștilor Plastici. Astfel, din Timișoara au sosit în acest an trei profesori și discipolii lor de la Facultatea de Arte Plastice a Universității de Vest: graficiană *Suzana Fântânariu* și elevul său preferat *Voicu Sătmărean*, sculptorul *Szakáts Béla* și discipolul: *Horia Hudubeț*, respectiv pictorul *Viorel Cosor* și eleva sa *Naphegyi Ördög Zsuzsa*.

– Domnule Viorel Cosor, sunteți unul dintre vechii membri ai acestui atelier „Plein air” de la Csongrád. Azi am asistat la expoziția de închidere a taberei. Cum apreciați aceste trei săptămâni pe care le-ați petrecut într-un cerc al artiștilor din toată Europa?

– În primul rând, vreau să mulțumesc încă o dată pentru invitația pe care am avut-o aici. Într-una din seri am avut o declarație sentimentală pentru colegii din Ungaria, când am spus că am reușit, cu acest prilej, să cunosc o serie de artiști străini care vin din toată lumea aici și pe ei i-au cunoscut foarte bine. Iar relațiile dintre Timișoara și Seghedin au primit o coloratură cu totul interesantă prin participarea unor membri ai acestui grup la expozițiile noastre din Galeria „Helios” din Timișoara. Aș vrea să spun, în legătură cu această declarație sentimentală despre care vorbeam înainte, că ea lasă loc în acest moment participării unor tineri din fa-

cultățile noastre din țară și de data aceasta, fiind o tabără profesor-student, am adus cu mine o tânără

dea probabil siguranță sau care-i făcea corectura... și în același timp probabil că era revoltată de lipsa ei de li-

Meșterul
și discipolul

doamnă din județul Harghita pe care am putut să o inițiez în cunoașterea în continuare a acestui grup. Și sper ca lucrurile să fie favorabile pentru ea.

– Tânăra din județul Harghita, *Naphegyi Ördög Zsuzsa* stă lângă noi. *Zsuzsa*, tu cum apreciezi această tabără? Ai reușit într-adevăr să înveți ceva?

– Da, destul de mult. M-a influențat foarte mult mediul și natura... La noi sunt munți, iar aici totul e într-un orizont.

– La ce secție ești la facultate?

– La pedagogia artei.

– Înseamnă că înveți din toate câte puțin...

– Da, dar mai mult pictură și desen.

– Am văzut aici câteva exponate ale tale, picturi bineînțeles. De unde te-ai inspirat, care a fost tema pe care ai ales-o?

– Tema a fost porțiunea Crișului numită *Köröstorok*, de lângă Csongrád și peisajul. La unele lucrări încă se simte influența munților.

– Ca profesor trebuie să le arătați acestor tineri o cale, dar domnule Cosor fiind vorba despre artă, trebuie să le lăsați și libertatea în arta de a crea...

– Studenții mei cred că sunt liberi, liberi să facă arta pe care ei cred că pot să o facă, dar fiind o experiență de acest tip, sunt în măsură să vă spun că experiența le lipsește. Și atunci probabil că ea a simțit într-un fel, așa ca un fel de om care-i dă-

bertate. Mă îndoiesc că ar fi reușit singură, cum nici eu n-am reușit când am venit prima dată într-o tabără. Ajungi să nu vezi nimic, nu poți să te concentrezi, ești bulversat, trebuie să-ți strângi gândurile și dacă e cineva să-ți spună fazele și etapele a tot ceea ce se întâmplă, eu cred că-ți creează o anume stare de liniște și poți să ajungi să-ți vezi de lucrurile tale.

– Se spune că viața de artist nu este chiar ușoară... Sursa, de ce ai ales totuși această cale?

– De când am fost mică am început să desenez, să pictez, și după aceea nu m-am mai putut lăsa...

– Din cele spuse se înțelege că este o experiență foarte bună pentru acești tineri să participe la astfel de tabere internaționale... – mă adresez iarăși maestrului Cosor.

– Eu aș vrea să vă spun una din ultimele glume frumoase auzite acum, în ideea că în următoarele tabere de acest gen studentul trebuie să-și aleagă profesorul... Or, eu cred că este poate cea mai bună idee...

– Domnule Aranyi Sándor, profesorii și studenții sosiți din Timișoara mi-au spus că Dvs. sunteți sufletul taberei. Cum a luat naștere ideea organizării în urmă cu 13 ani?

– Așa că în urmă cu 14 ani am fost invitat de colegii din Darmstadt într-o localitate din sudul Franței, să particip la o tabără internațională de creație. Și mi-a

plăcut atât de mult, încât anul următor am organizat și eu o astfel de tabără în numele seghedinienilor la Csongrád.

– A fost din start o tabără internațională?

– Da. Au participat artiști din Ungaria, din Darmstadt și din Cracovia. Anul următor au venit deja și timișorenii.

– Relația cu Timișoara datează așadar de peste zece ani. Ei vin de fiecare dată?

– În 1992, Asociația Szög-Art din Seghedin și filiala din Timișoara a Uniunii Artiștilor Plastici din România, condusă pe-atunci de *Petru Jetza*, a semnat un acord de colaborare. De atunci în fiecare an, vin în tabăra noastră oaspeți din Timișoara, facem schimb de expoziții. Recent am avut noi o expoziție la Timișoara și sper ca la anul să reușim să-i prezentăm din nou pe timișorenii la Seghedin. Ideea „maestrul și discipolul” s-a născut în urmă cu doi ani. Eu fiind și șeful catedrei Facultății de desen al Institutului Superior Juhász Gyula din Seghedin, în urmă cu trei-patru ani am făcut o declarație de intenție împreună cu *Szakáts*

se pare că este o idee bună pentru că maestrul și discipolul său se cunosc mai bine, tinerii pot învăța mai mult de la profesorii lor și chiar de la ceilalți participanți sosiți din alte țări.

– La actuala ediție din țări au sosit participanți?

– Din Timișoara bineînțeles, din localitatea turcească Izmir, de la Universitatea din Darmstadt, Germania, un coleg din Argentina și de la Universitatea de Științe din Seghedin.

– Expoziția din acest an este poate cea mai reușită. Dvs. cum o apreciați?

– Și eu consider că am reușit să organizăm o expoziție foarte frumoasă, mai ales că artiștii au fost productivi, și mă refer în primul rând la timișorenii, care ne-au dat pentru expoziție lucrări deosebit de bune.

– După cum a afirmat graficiană *Suzana Fântânariu*, ea a realizat în acest interval de trei săptămâni 60 de creații. Care va fi soarta acestor lucrări expuse?

– Marea parte a materialului expus va reveni artiștilor, dar cu toții ne vor lăsa o lucrare, timișorenii chiar mai multe. Prin acestea noi le putem mulțumi sponso-

Béla, profesor la Facultatea de Arte Plastice din Timișoara, ca în viitor cele două facultăți să colaboreze într-o formă sau alta și în acest moment colaborarea există la acest nivel al invitației reciproce. În urmă cu doi ani a fost pentru prima dată când am invitat și studenții la tabăra noastră, iar mie mi

rilor ajutorul acordat în organizarea taberei internaționale de creație.

Expoziția poate fi vizitată la Centrul Cultural Juhász Gyula din Seghedin, aflat în str. Vörösmarty nr. 5., zilnic între orele 10.00–18.00, până la data de 10 august.

Text și foto: *Iulia Kaupert*

De la seceriș la pâine nouă

Ca în cele mai multe sate de câmpie, și la Chitighaz, recoltarea grâului era – dar mai este și până în zilele noastre – legată de o anumită dată calendaristică, anume de 29 iunie, ziua Sfinților Petru și Pavel, nu-

gul sat, fiecare avea datoria sa după gen și vârstă. În mod tradițional, copiii mici duceau secerătorilor din câmp mâncare și apă, fetițele adunau spice răsfirate. Munca cea mai grea era secerișul propriu-zis, tăierea

tării, de la tăierea spicelor, deci de la seceriș până la treieratul boabelor de grâu și până la balotarea paielor.

În gospodăriile țărănești tradiționale, grâul curat se aduna în saci, urmând să fie transportat la moară pentru măcinat. În alți saci se aduna pleava, iar paietele se adunau în claie, ca așternut pentru animale sau combustibil. Paietele și pleava aveau și multiple alte rosturi în gospodăria țărănească. Grâul recoltat, respectiv făina măcinată era produsul agricol de bază, asigurând pâinea familiei pe întregul an. Făina, la fel, se ținea în saci, de obicei în cămară. Deseori, făina de calitate superioară, „făina nulașe”, era ținută într-o ladă specială din lemn, „lădoiou dă făină”.

Coacerea pâinii era îndeletnicirea femeilor, învățată încă din anii de adolescență. O dată pe săptămână, dar în familiile numeroase și de două ori, se cocea pâinea. Această îndeletnicire pretindea mai multe ore de pregătire, dar și multă pricepere. Mai ales că femeile

După ce toate ingredientele erau amestecate, gospodina începea să frământa aluatul, până ce acesta devenea neted și se desprindea de vas. Frământatul era cea mai grea muncă fizică în tehnologia coacerii. După ce aluatul era bine frământat, era lăsat pentru un ceas și jumătate în covată să se dospească. În acest timp, covata era acoperită cu o pânză curată, cu o „mășărită dă pită”. După ce aluatul a crescut, fiind suficient de dospit, se împărțea în mai multe părți, se împătura la cele două capete, se formau pâini rotunde care se puneau, pentru a dospi și pe mai departe, în „coșeri dă pită”, captușite cu șervețele din pânză albă, numite „merindeici”. În timp ce aluatul se odihnea și „creștea”, gospodina se ocupa cu încălzirea cuptorului. „Alimentarea” cuptorului se făcea mai ales cu crengi, tulheni, paie, mai rar cu lemne de foc. Pentru coacerea pâinii erau necesari cam 5–6 snopi de tori. Încălzirea cuptorului cerea

urmă, aproape de gura cuptorului se puneau cele mai mici, numite „lipii”. Coacerea dura cam două ore. După copt, pâinea se scoate, la fel, cu lopata, după

care pâinea se ștergea cu o perie muiată în apă, ca coaja să devină lucioasă. Se lăsa apoi să se răcească încet, după care se așeza pe o poliță anume din cămară. O pâine se aducea în bucătărie, într-un coș de pită, așut, la fel, cu merindeică. Înainte de a tăia câte-o pâine, se făcea cu cuțitul semnul crucii, devenind în acest fel „pituță alduită”. Pâinea fiind considerată un dar de la Dumnezeu, s-a bucurat

mită prin părțile noastre ziua de Sân-Petru. Această dată indica neapărat începutul secerișului. Iar dacă până la ziua de „Sântetru” grâul încă nu era copt, atunci gospodarii totuși începeau secerișul. Secerătorii recoltau în acest caz numai grâu de pe o porțiune mică, legau câțiva snopi, din care făceau apoi și câteva cruci, de obicei 2–3, care reprezentau simbolic începutul secerișului.

Ca pretutindeni, și la Chitighaz recoltarea grâului este până azi cea mai însemnată campanie a anului agricol.

În trecut, secerișul pretindea multe brațe de muncă și multe sudori. În această mare lucrare a câmpului, până pe la mijlocul veacului trecut – când au apărut batozele, iar și mai târziu, combinele de recoltare – era antrenat aproape între-

spicelor. Bărbații, cu coasele bine ascuțite, tăiau grâul copt înaintând în șir, urmați fiind de feciori, dar mai ales de fete și femei, care adunau spicele în snop, legându-le cu paie, iar mai târziu cu sârmă. Din snopii așezați unul peste celălalt se ridicau cruci, rămânând în câmp până se termina secerișul. Apoi crucile erau transportate cu carele în curțile gospodarilor. Acolo spicele erau „călcate” de cai pentru a se scutura boabele, iar pe urmă se mai treierau. Mai târziu, după ce în sat au apărut primele batoze, grâul adunat în snopi și cruci nu s-a mai transportat în sat. Treieratul mecanic, cu batoza, se făcea în câmp, „pe arie”. Începând de prin anii 50–60, recoltarea grâului a cunoscut o schimbare radicală, când combinele erau capabile să realizeze întregul proces al recol-

nu cântăreau cantitățile ingredientelor necesare, ci le apreciau „cu pumnul” (sarea) și cu „coșara dă pită” (făina sau aluatul de pâine). Pentru aluat era necesară făină, apă, sare și dospeală (ferment). La o pâine de 4–5 kg se folosea o coșară de făină, 3 litri de apă și o jumătate de pumn de sare. Apoi munca începea cu cernerea făinii cu sita. Gospodina se scula cu noaptea-n cap, amesteca puțină apă caldă cu dospeala, apoi le turna pe făina pregătită într-o covată, peste care turna și apa necesară.

multă pricepere și snopii se rânduiau unul în dreapta, altul în stânga, pentru ca cuptorul să fie bine încălzit în toate părțile. Atunci, cu o prăjină se împărștia jarul într-o parte și în alta și cu o altă prăjină, cu „drâgla”, se scotea cenușa din cuptor.

Apoi din aluatul gata dospit din coșulețe se formau pâinile, care se băgau la cuptor într-o ordine anumită. Mai întâi, din „coșara dă pită” se răsturnau pe lopată pâinile mari, pe care se făcea câte-o crestătură cu cuțitul. Pâinile mari se băgau mai adânc în cuptor, pe

din totdeauna de cinstirea cuvenită. Nu este întâmplător că la toate popoarele o seamă de proverbe și zicători se leagă de pâine. Și la Chitighaz este foarte răspândită vorba folosită pentru a aprecia un om de treabă: „ii bun ca pita” sau „bun ca pita caldă”.

Deși de-a lungul istoriei s-au schimbat multe în cultivarea grâului și în pregătirea pâinii, pâinea a rămas pe loc de cinste în alimentația oamenilor de pe întregul Pământ.

Maria Sarca Zombai
Fotografiile autoarei

Pătimi Dobreanu greu de tot și-acum,
Lecuit de doctori. Și-a trimis la drum
Olăcari prin toată țara să îl prinză
Pe Matei, pe care nu-l cunoșteau însă,
Că-și schimba costumul foarte-adesori
Și scăpă și-acuma de urmăritori.
Neputându-l prinde, pe boier îl doare
De credeau cu toții că din asta moare.
Dar, fiind pe semne, viguros din fire,
Căutat de doctori, s-a și făcut bine.
Dar îl înfioară numele „Gâscarul”
Că dădu poruncă: În întreg hotarul
Să sucească gâtul găștelor, de teamă,
C-are să leșine, de-o vedea vre-o pană.
Își tocmește oameni pentru a-l păzi:
Zece străji de noapte, zece străji de zi.
În apropiere nu lasă pe nime
Înfara-de lumea ce-o cunoaște bine.
Când pleacă vreodată, chiar și la plimbare,
Însoțesc trăsură zece străji călare,
Știau toți aceștia, și Matei le știe,
Dar făgăduise că ce-o fi să fie,
Are să îl bată și a treia oară.

Așteptă să fie zi de târg de țară
La Dobrești. Și merse și el în obor,
Îmbrăcat în baine de neguțător.
Vede-un flăcăiandru purtând de căpăstru
Și făcând să-i joace calul în buiestru.
– Da, câți galbeni face? – Ia, o sută bună!
– Ce tot spui, băiete? Te pricepi la glumă!
Pe-acest preț eu cumpăr zece cai de soi!
– Sărăcan de mine! Ochii amândoi
Las să mise scoată, dacă-n țara întreagă
S-o găsi vreunul pe-al meu să-l întreacă!
– Bine! Poate-l cumpăr, dar să facem probă,
N-o să-ți dau o sută doar așa pe-o vorbă!
Îi ia la o parte: – Uite, acel domn
De Matei Gâscarul tremură și-n somn,
Poate știi și tu. Când ajunge-aici,
Străjuie de ceata de panduri voinici,
Și s-oprește-n colțul, unde vezi stejarul,
Tu să-i strigi în față: Sunt Matei Gâscarul!
Și să fugi, că altfel, chiar de ai avea

FAZEKAS MIHÁLY
**MATEIAS
GÂSCARUL**
Cântul 4

Șapte vieți în tine, naiba ți le iea,
De la cazi în mână. Dacă scapi cumva,
Uite-ți dau arvună, că ți l-oi lua,
Zece galbeni – Bine, ne-om întâlni iar.
Târgul e pe placul junelui ștrengar
Ce pândeste numai pe boier să vie.
Iacă se stârnește ghes și gălăgie:

Loc pentru boierul! Lumea se ferește,
Numai flăcăiandru nu. Îi clocotește
Sângele în vine și deabia așteaptă
Să sosească-aproape și ca o săgeată
Își repede calul către el. Din șea
Îi strigă în goană: „Ce zoriți așa?”
Și-ajungând acolo și strunindu-și calul,
Adăugă: – Cucoane, sunt Matei Gâscarul!
– Prindeți-l! Boierul țipă furios.
Și pornesc străjerii. Dară ce folos!
Nici nu-i calcă-n urmă. Țipă iar Dobreanu:
– Dă-te jos, băiete, și desleagă-ți calul
Înșeuat și-n goană după el te-ntinde!
„O sută de galbeni celuia ce-l prinde!”
Mateias pândeste-n marginea pădurii
Pân-se se-ndepărtează paznicii trăsurii.
Vine și îl trage pe boier de haină,
Și-i șoptește parcă i-ar trăda o taină:
– N-o să-l poată prinde. Mă leg pe cei vrei!
Și dece l-ar prinde? Doar eu sunt Matei
„Jefuit de găște și bătut cumplit!”
Cred că pe Dobreanu chiar să-l fi trăsmit,
Și-ar fi fost mai bine. Se lăsă să cadă
Moale ca o cârpă, îngrozit, grămadă.
Mateias îl bate-a treia oară-n lege,
Prețul pentru găște iară și-l alege
Și-i grăiește astfel: – Shuga dumitale!
Nu te voi mai bate! Și-și văzu de cale.

Hăt, târziu, sosiră străjile-obosite,
Caii lor deabia mai schimbă din copite,
Își găsesc stăpânul leșinat. Îi spun,
Că oricât gonit-au, l-au pierdut pe drum.
Iar Dobreanu zice: – N-a fost el tâlharul!
Azi a treia oară mă bătut Gâscarul.
Asta fu bătaia de la Dumnezeu
Petru toți stăpânii răi, cum am fost eu!
Dup-aceste vorbe, se întoarce-acasă,
Dă drumul la pază. Ocrotire-și lasă
Numai bunătatea inimii și mila.
Nu mai calcă legea, nu mai ia cu sila...

...S-a purtat cu suflet de atunci încoace,
Păzind legiuirea și-a murit în pace.

Odată, Păcală stătea la marginea unei păduri și se gândea ce să mai facă. Și când se uită pe drum, vede o trăsură venind spre el. Repede se scoală, ia un trunchi mare de copac și-l ridică drept în sus. În trăsură era boierul, cucoana și vizitiul, care mâna caii. Boierul, văzând pe Păcală, spuse vizitiului să oprească trăsură și zice:

– Bună ziua!

Păcală răspunde: – Mulțămim!

– Dar ce faci aici?

– D-apoi, cucoane, ia am pus și eu lemnul ista să se hodinească o lecută, că apoi îl duc acasă. Da' dumneavoastră unde vă duceți?

– Eu am auzit de unul Păcală, care păcălește oamenii, și mă duc să-l găsesc, să mă păcălească și pe mine.

Păcală zice boierului:

– Nu te mai duce, cucoane, mai departe, că eu-s Păcală. Dar acum nu pot să vă păcălesc, că am uitat păcălitorul acasă. Dacă însă voiți să vă păcălesc, mă duc până ici în sat, acasă, să-mi aduc păcălitorul și apoi am să vă păcălesc. Și ca să vin mai degrabă, dați-vă jos din trăsură și cucoana, și vizitiul. Dumneavoastră, cucoane, țineți lemnul ista bine să nu se clatine nici într-o parte, că eu vin îndată.

Se dă jos și cucoana și vizitiul, și boierul ținea cât putea trunchiul să nu se clatine. Pă-

Boierul și Păcală
(Snoavă românească)

cală se sui în trăsură și, pe ici și-i drumul! Se face noapte. Păcală nu mai vine. Stau așa toată noaptea și a doua zi până după-amiază.

Numai ce trece un om pe acolo.

– Bună ziua! zice omul.

– Bună ziua! îi răspunde boierul.

– Doar ce stați dumneavoastră acolo?

Atunci boierul spune omului că ține copacul în sus „până ce-a veni Păcală de-acasă cu păcălitorul să ne păcălească. Mi-a spus că vine degrabă cu trăsură și nu mai vine”.

Atunci omul spuse boierului:

– D-apoi, cucoane, nu-i destulă păcăleală asta, că s-a dus cu trăsură cu cai cu tot?

Povestiri românești

Omu și hanele dă mătasă

(Poveste populară din Crișana)

O fost cândva o muier, că dacă n-o vut fi, nu s-ar pomeni. Ie o fost muier unui bărbat care o fost sclugă la on domnitor.

Odată, arând bărbatu pământu domnului, o aflat o căldare dă bani. Când o știut asta și muier, dăloc o zis cătă iel:

– Amu să-m cumperi hane dă mătasă, ca la o jupâneasă, că dă nu mi cumpăra, am să te spun domnului că ai aflat pă pământu lui bani și nu i-ai dat lui.

– Bine, am să-ț cumpăr, draga me, – zisără bărbatu, da' să-i cumpere hane dă mătasă nici pin cap nu i-o trecut.

Nu după multă vreme o fost târg în orașu vecin. Omu nost o avut lipsă dă năște unelte și, pântru ca să le cumpere, s-o dus la târg. Muier i-o spus ca să-i cumpere hane dă mătasă, ca la o jupâneasă, că dacă nu i-a cumpăra, l-a spune domnului.

Bărbatu, ajungând la târg, ș-o cumpărat tate cile trebunicioasă, și dup-acie s-o dus acasă, fără să-i fi cumpărat la muier hane dă mătasă. Când s-o băgat în curte, dă dăparte l-o ntrebat muier că cumpăratu-i-o hane dă mătasă? Atunci omu zice:

– Nu ț-am cumpărat, că am auzit că la noapte or vini turcii. D-aceie m-am grăbit acasă să te ascund, să nu te prindă turcii și să te ducă cu ii.

Omu o făcut o groapă în care u-o băgat pă muier. Groapa u-o acoperit cu scânduri. Pă scânduri o dat la năște găște dă mâncat. Găștele, mâncând, or făcut tare mare larmă. Muier o gândit că-s turcii d-asupra ii.

După ce o mânat omu găștele d-acolo, o luat scândurile și u-o scos pă muier afară. Atunci o zis muier cătă bărbat:

– Îț mulțămăsc că m-ai ascuns dă turci, că am auzit când m-or strîgat.

Nu după multă vreme, iară o trăbuit să margă omu la târg. Muier o uitat amu dă turci și iară o zis că să-i cumpere hane dă mătasă ca la o jupâneasă. Bărbatu iară o zis că i-a cumpăra. Da' hoțu dă bărbat o știu ce să

facă. Ș-o cumpărat iară cile trebunicioasă pântru casă și apoi o vinit acasă iară fără hane. Când l-o văzut muier că vine dă la târg, i-o ieșit în cale și l-o ntrebat că cumpăratu-i-o hane? Bărbatu i-o zis:

– Dragă, n-am putut să-ț cumpăr pântru că am auzit că la noapte a ploie colăcei, și dă aceie m-am grăbit să vin acasă, să nu-i srângă cineva dă la noi.

Când s-o însărat, omu o mărș ș-o cumpărat on sac dă colăcei și i-o aruncat pă casă, pîn grădină și pîn curte. Dup-acie o mărș să să hodinească.

Sculându-să dimineața, muier o văzut colăcei pîn curte și pîn grădină care or ploiet noapte.

Păstă vo doauă-trii săptămâni, iară o trăbuit să margă bărbatu la târg. Muier iară l-o muștrat ca să nu să uite să-i cumpere hane dă mătasă.

Ajungând în târg, omu iară ș-o cumpărat cile dă lip-să și s-o dus acasă, iară fără hane. Văzând muier că iară vine fără hane, l-o ntrebat că pântru ce nu i-o cumpărat? Bărbatu o zis:

– Pântru aceie nu ț-am cumpărat, că am văzut o groază mare.

– Da' ce-ai văzut? – îl întreabă muier.

– Da' am văzut – zice – ce n-o mai putu să vadă nime pân-amu. L-am văzut pă domnu nost, care o fost cumpărată on cărnaț dă la on măcelar. Când o vrut să-l mănșe, cărnațu i s-o prins dă nas și nu l-o putut lua d-acolo. Văzând măcelaru că i-o furat cineva on cărnaț, o mărș și l-o cotat, da' dacă a afla hoțu. Cotând pîn târg, l-o văzut pă domnu cu cărnațu la nas și atunci o strâgat în glas mare: „Aista-i hoțu!”

– Prinzându-l, l-o dus în temniță pă domnu nost. Io, când am văzut că-l duc în temniță pă domnu nost, am fujit acasă dă rușine.

Muier l-o crezut și dă data asta. Păstă puțină vreme iară o trăbuit să margă bărbatu la târg. Muier i-o spus să nu vină acasă fără hane dă mătasă. Da' bărbatu i-o zis:

– Nu ț-oi cumpăra nici o haină, du-te și mă spune la domnu!

Muier așe o și făcut. O mărș la domnu și i-o spus:

– Bărbatu-mneu o aflat pă pământu domnului o căldare dă bani și nu i-o dat la domnu.

Domnu u-o ntrebat:

– Când o fost asta?

Muier i-o răspuns:

– Când or vinit turcii.

Domnu iară i-o zis:

– Tu, da' când or vinit turcii?

– Știi, când or ploiet colăceii! – zisără muier.

– Da' când o fost asta? – întreabă iară domnu.

– Știi, când te-or prins că ai furat cărnațu la târg! – zice muier.

Atunci domnu, plin dă mânie, teamă o sclugă să o întidă, că muier asta nu-i cu tătă minte. Și numa păstă multă vreme u-o lăsat să iasă dîn întisoare. Da' bărbatu numa o răs dă ie și și amu trăiește dă n-o murit.

(După povestirea lui **Alexiu Berinde**. Vol. „Folclor românesc din Crișana și Banat”)

Aneecdote din vecini

On vecin d-a tatii bătrân s-o dus la joc în satu vecin. Acolo s-o ntălnit c-on hortac d-a lui, cu nume Surdu, și, cum îi suca pă la noi, ș-o ntrebat comaci:

– D-apu tu cum mai poț cu sănătate?
Ista, d-abde găfâind, s-o ponoslit:
– Vai, dragă frate, io așe-s dă beteag, dă d-abde mai pot juca.

Aista-i „jocu Surdului”.

Nu pre dă dămunt s-o ntămplat că popa nost s-o ntălnit c-o babă bătrână și dăloc u-o luat la olea' dă ocară:

– Nană Floare, dumneta tare dă dămunt n-ai fost la biserecă!
Nu gândești că, dacă nu umbli la biserecă regulat, îi ajunje în iad? – o mai întreabă popa.

– Nu zo, dragă părinte, – îi răspunde baba, – dăuarece am auzit cum că amu ș-acolo s-or înștimbat treburile!

Odată Petre lu' Tudoraș o avut ceva treabă la Bichiș și, întălnindu-să c-on ștregar d-acolo, ista, vrând să-l ieie-n bajocoră, l-o ciufulit, zicându-i:

– Aud cum că în sat la voi oamenii mănșă carne dă măgar.

– Nu-i tumna așe, – să apără Petre, – că doară și pă tine dă mai multe uări te-am văzut pă la noi, meghiș nu te-o mănșat nime!

P-on văr d-a muierii mele tăt satu l-o cunoscut că-i tare îngămfat. Poate și d-aceie să vorovește dăspră iel cum că, în tănărețe lui, la on târg dîn Iula, ș-o cumpărat o părete dă cizme, pă care, ajungând acasă, nici cum nu le-o putut traje pă picioare. La una ca asta văru nost ar fi zis:

– Așe vād cum că treabă să le port încă vo trii-patru zile, apoi poate s-or lărji oleacă.

Voarba-i voarbă, fapta-i faptă, da' dă cizmele lu' vāru nost tăt satu ști.

Am citit că...

Cam amu-s vo trii-patru ani s-o ntămplat că, după o iarnă gre, lungă și tare rece, o vinit o vară caldă și năcrutătoare, ca și în anu aista. Ș-atunci, ca să mă astămpăr cîte-oleacă, mai merem la Iula la scaldă, că apa d-acolo în face bine și la reuma dîn brânci și la ce dîn picioare.

No-amu, odată, când am văzut că în zăua aceie s-arată vreme bună, am gândit una și, coale pă la noauă ceasuri, m-am pus pă bus și hai la Iula, la scaldă. În apă n-am stat pre multă vreme, că nici nu mi-i scoldod să mă scald pre lung, așe că pă când o tras clopotu dă mneazăză io amu ieram în oraș, mai bine spus șidem p-o laviță la umbră coale în fața bisericii românești. Cum șed io coale, cu gândurile mele, cum odată numa în dă bineață Lica Moraru, on sătean măi tănăr dăcăt mine, cu care ne-am și dat la voarbe.

Cum îi suca, vorovisărăm noi și dă una și dă alta, apoi ne-am ponsolit și baiurile noaște, pîntră care Lica în povestește aci cum că iel îi temat la birăime pă doauă ceasuri, dăuarece muier l-o furat dă mai multe uări, ș-amu is dat la leje. Sincer să fiu io, mai nante n-am înțăles că ce și cum, da' mai ales că cum să poate că muier l-o furat, că doară dacă găzdoaie duce ceva dă la casă, asta nu-nsamună că fură. Eh, d-apu aște la ii nu-s tumna așe limpede, dăuarece ii, încă-n primăvară, s-or dăspărfit, numa că io d-asta n-am știut nimica.

No-amu, după ce s-or dăspărfit și-n fața leji, s-or împărfit ii tă' după leje. Dîn asta, zicând așe, „Lica o ieșit mai bine”, că lui

i-o rămas casa, muier s-o mutat la părinț, că cii doi ficioară ce i-o avut nu dămunt s-or fo' așezat amu, așe că ii s-or aflat care cu familie lui. Numa că muier băsamă n-o fost mulțămită cu ce-o căpătat – bani, butore, purcei și ce știu io mai ce, – d-aceie înt-o noapte, când Lica n-o fost acasă, s-o dus la fostu bărbat, apu cu cheile ce le-o avut încă, s-o băgat în ocol, apoi și în casă, o cobîrlit ș-o aflat bani, apu și hane dă pat ș-o strâns o coșară, și încă cîte-ceva, pă care nu le mai fîn minte.

Bogăt și dăstul că la una ca asta Lica, când ș-o dat sama că ce s-o ntămplat în noapte aceie, dăloc o spus și s-o ntărsat pîn vecini, și nu s-o nșelat: unu i-o amintit cum că pă muier lui u-o văzut în sara aceie pă acolo cu bișicli, așe n-o fost greu să-ș afle Lica tălharu. Ca norocu, muier n-o tăgădit, da' nici nu i-o dat napoi ce o dus, dîn asta s-o iscat o sfadă, dîn sfadă alte hărțuieli, apoi birăime.

Că ce și cum s-or petrecut lucrurile mai dăparte, dăspră asta nu știu, numa atăta am auzit dă l-o vreme cum că, cam la anu, Lica s-o mpăcat cu muier și că s-or mutat la on sălaș dîn hotaru Vestului.

Veste noauă dăspră ii u-am aflat dîn uișagu județan: L.M., locuitor dîn Vest, ș-o lovit cu săcure-n cap muier, și că vinovatu îi dus în pușcărie la Ciaba. Băsamă, cănele nici d-atunci nu s-o mpăcat cu mafa...

Vă dorește sănătate cât mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

Început de sezon în diviziile inferioare (IV.)

Autogovernările nu prea au surse pentru sprijinirea sportului, iar sponsorii sunt și ei puțini. În majoritatea localităților mai mici, finanțatorii particulari lipsesc cu desăvârșire. Problema este generală la toate nivelele fotbalului maghiar. Se pare că nu mai are nici o însemnătate farmecul sportului, ci numai banul contează. Mai multe echipe care au câștigat campionatul în diviziile inferioare, sunt obligate să renunțe la accesul într-o divizie mai înaltă. Motivul este lipsa de bani. La mijlocul vacanței de vară am stat de vorbă cu antrenorii echipelor din localitățile cu populație românească. Se pare că la Bătania problemele materiale nu amenință viitorul echipei, care în ultimii ani s-a bătut pentru titlu chiar până în ultimele etape ale campionatului. Rămâne să vedem ce fel de schimbări va cauza aducerea noului antrenor la echipă. Dealtfel, **Juhász Zoltán** nu este străin pentru fotbalistii bătănieni. Ultima promovare în a treia divizie națională au realizat-o sub îndrumările acestuia. La fel ca și în ani trecuți, am pus următoarele zece întrebări vechiului tehnician:

1. Sunteți mulțumit cu locul ocupat în clasament de echipa dvs.?
2. Cum apreciați evoluția formației?
3. Care au fost cele mai importante momente din sezonul trecut?
4. Care a fost meciul decisiv?
5. Cum apreciați evoluția jucătorilor dumneavoastră?
6. În ce măsură vă mulțumește activitatea fotbalistilor la antrenamente?
7. Ce schimbări se prevăd?
8. Când începeți pregătirile pentru sezonul următor?
9. Care sunt condițiile de pregătire a echipei dumneavoastră?
10. În ce măsură se ia în serios fotbalul juniorilor?

Bătania TK – poziția din clasament: 3, 30 – 14 – 6 – 10 – 52 – 28 – 48 puncte, Fostul antrenor: Mákos Árpád; Noul antrenor: Juhász Zoltán

1. Înainte de campionat aș fi fost mulțumit cu un asemenea loc, dar acum nu sunt. După 19 etape, clasamentul a început cu numele echipei noastre!

2. În sezonul de primăvară

nu am avut condiții la fel de bune ca în toamnă. Șase jucători lucrează la vamă. Din primăvară, repartizarea lor de muncă s-a schimbat, ceea ce i-a împiedicat să participe la antrenamente. Acești oameni de mai multe ori au lipsit chiar și de la meciuri. De aceea am zis încă în ianuarie că nu mai vreau să dirijez echipa. Am auzit zvonuri că nu vrem să promovăm în NB III. De atunci și

arbitrii ne-au tratat în alt fel. La un meci ne-au anulat patru goluri clare!

3. Din 15 meciuri de acasă am câștigat 12. Am marcat câte cinci goluri pentru Medgyesegyháza și Mezöhegyes, iar cu Gáboros am avut trei reușite. Trei meciuri de acasă aș dori să le uit cât mai curând: Șercad, Gyomaendrőd și Szeghalom.

4. Meciul cu Gyoma a fost decisiv, fără îndoială.

5. Fundașii Szabó Robi și Vasile Samfira, mijlocușul Turbucz și portarul Szőke au ajutat echipa cel mai mult.

6. Din motivele amintite mai sus, antrenamentele din primăvară au fost mai puțin eficiente.

7. Probabil că se va schimba președintele clubului Lukács István. Au plecat: Karakas (Șercad), Deák (Crăstor), Lacián (Mezöhegyes), Domsik și Dancsóg (Leucușhaz). Au venit 4 jucători noi: Baukó (mijlocuș, Bichiș), Szatmári (mijlocuș, Mezöhegyes), Horváth (atacant, Kunsziget, județul Győr-Sopron), Zöllei (portar, Orosháza).

8. Am reluat antrenamentele la 2 iulie și de atunci în fiecare săptămână avem patru ședințe de pregătire și un șir de meciuri amicale. Bătania – OMTK 1–5 (cu multe rezerve) Mezökövácsháza, Giula, Leucușhaz, UTA, Universitatea Arad.

9. Fondurile necesare ni se asigură și în cazul în care am promova în NB III.

10. Și la juniori se desfășoară o muncă serioasă. Echipa a doua s-a clasat pe locul 2, iar în cadrul Programului Bozsik II, colegii mei lucrează cu mai multe echipe.

MIC

Bihorul a pus probleme serioase Rapidului

La sfârșitul săptămânii trecute s-a desfășurat prima etapă a Diviziei A din campionatul român. Cele două formații din vestul României au debutat cu câte un meci egal. Poli „AEK” Timișoara a evoluat ca oaspete la nou promovata echipă Apulum Alba Iulia și a terminat cu un scor alb (0-0), cu toate că atacanții din Banat au nimerit de patru ori bara gazdelor. Pe banca tehnică a timișorenilor s-a aflat președintele consiliului de administrație al clubului, Anton Doboș. Cealaltă formație de lângă granița vestică, FC Bihor Oradea a găzduit echipa Rapid București, deținătoarea titlului. Oaspeții s-au aflat cu numai patru zile după eșecul din Bruxelles, iar gazdele au mizat pe psihicul

prăbușit al feroviarilor și în prima jumătate de oră au luat sub asalt poarta apărată neinspirat de portarul Dossey. În minutul 3 a înscris Vrăjitoarea și numai norocul i-a scăpat pe bucureșteni de un rezultat catastrofal. În a doua repriză campioana și-a revenit puțin, iar printr-o execuție impecabilă, voleyul abia intratului Robert Niță a adus rezultatul final de 1-1.

La acest sfârșit de săptămână, Poli Timișoara va debuta și în fața propriilor suporteri, iar Bihorul va vizita Capitala, fiind adversarul lui Dinamo. Săptămâna viitoare, la 20 august, și selecționata României va susține în deplasare un meci de pregătire, jucând cu naționala ucraineană.

Ștevi

„Briliantul” pleacă din Seria A spre Premier League

Mutu la Chelsea

Atacantul român va negocia în această săptămână un contract pe cinci ani, urmând a primi un salariu de aproape trei milioane de euro pe sezon.

Oare ce se mai scrie despre mine?

Adrian Mutu a devenit cel mai scump fotbalist român din toate timpurile, după ce AC Parma, club care l-a cumpărat acum un an de la Hellas Verona cu 10 milioane de euro, a anunțat oficial că a acceptat oferta de 22,5 milioane de euro, făcută de patronul rus al clubului englez Chelsea Londra, Roman Abramovici. Deși AC Parma a cerut 28 de milioane de euro pentru al doilea golgheter din Seria A, patronul Stefano Tanzi a acceptat 22,5 milioane de euro. Antrenorul lui AC Parma, Cesare Prandelli a declarat că era greu de refuzat oferta făcută lui Mutu.

„Adrian a cerut să-l lăsăm să plece și nu am avut nici un motiv să-l oprim. Când primești o astfel de ofertă, este greu să o refuzi. Mutu a fost cel mai bun jucător din Italia în sezonul trecut și are toate calitățile pentru a fi un fotbalist minunat în Premiership” – a spus Prandelli. „Briliantul” a declarat că a acceptat să se transfere la Chelsea după ce a discutat cu fostul internațional Dan Petrescu, care a evoluat la formația londoneză. „Dan mi-a

spus multe lucruri bune despre Chelsea și nu aș fi putut refuza oferta pe care am primit-o. I-am rugat pe cei de la AC Parma să ia în seamă oferta celor de la Chelsea și trebuie să le mulțumesc pentru acest lucru. După ce, practic, m-a lansat, AC Parma îmi permite acum să joc în campionatul Angliei. Sufletește, nu a fost o alegere ușoară” – a declarat Mutu. La Chelsea, echipă antrenată de italianul Claudio Ranieri, Mutu este al șaptelea jucător de valoare adus de Abramovici, după Duff, Veron, Joe Cole, Geremi, Bridge și Glen Johnson, suma plătită de Abramovici pentru acești jucători fiind de 104,8 milioane de euro.

Mutu este cel mai scump fotbalist român din istorie, depășindu-i pe Cristian Chivu (transferat în acest sezon de la Ajax Amsterdam la AS Roma pentru 18 milioane de euro) și pe Cosmin Contra (care a costat 12 milioane de dolari în 2001, când a trecut de la Alaves la AC Milan). Prețul lui Mutu a crescut de 30 de ori în patru ani (700.000 USD în 1998 – de la FC Argeș la Dinamo, 2,1 milioane USD în 1999 – de la Dinamo la Inter Milano, 4,4 milioane USD în 2001 – de la Inter la Verona, 10 milioane de euro în 2002 – de la Verona la Parma). În caz că se realizează transferul, Adrian Mutu va deveni, după David Bacham (35 de milioane de euro) și Ronaldinho (26 de milioane de euro) cel de-al treilea mai scump jucător al sezonului. De remarcat că Juan Sebastian Veron a fost cumpărat de Chelsea cu „doar” 16 milioane de euro. Site-ul oficial al clubului englez confirmă informația cu un articol apărut chiar în prima pagină.

Ștefan Crăsta

Adio Europa

Rapid București, după două meciuri, a și abandonat lupta pentru grupele din Liga Campionilor. Dubla confruntare cu Anderlecht Bruxelles a adus (0-0 acasă și 2-3 în deplasare) un joc echilibrat a două echipe cam asemănătoare în ceea ce privește forța tehnică și tactică. Totuși, campioana României a rămas înfrântă din cauza calităților psihice inferioare adversarului. După un rezultat egal obținut la București, în prima repriză a partidei de la Bruxelles elevii lui Mircea Rednic au controlat jocul, reușind să înscrie de două ori. Însă nu s-au folosit de momentul psihic favorabil și în a doua parte a jocului au dat impresia că nici ei nu mai cred în calificare. După un debut de repriză fulminant, gazdele au egalat, iar cu un sfert de oră înainte de sfârșit, au marcat și golul decisiv, lăsându-i prăbușiți pe oaspeți. Fiind numai al doilea tur preliminar, Rapid București nu va putea juca nici pentru Cupa UEFA, luptelor căreia Steaua și Dinamo București s-au conectat în această săptămână.

Șt. C.

ROMÂNIA

Luni 18 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Unu și Unu (R) 11.00 Interes general (R) 12.00 Telesciclopedia (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Teleshopping 13.30 Pro patria 14.30 Kronika 15.50 Sănătate pentru toți! 16.40 Desene animate 17.05 Serial. Dragoste și răzgunare 18.00 Jurnal 18.45 Cerbul de aur. Avangpremiera 19.00 Cerbul de aur. Numărătoarea inversă 19.30 Serial. Agenția 20.30 În memoriam Iosif Sava 21.30 Euro Police 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniștii 23.30 Film. Ingerul negru 1.00 Jurnal (R) 1.50 Corect Show! (R) 2.00 În memoriam Iosif Sava (R) 3.00 Profesioniștii (R) 4.00 Serial (R) Agenția 5.00 Sănătate pentru toți! (R).

Marți 19 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Unu și unu (R) 11.00 Serial (R). Dragoste și răzgunare 12.00 Tezaur folcloric (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Teleshopping 13.30 Puncte cardinale 14.00 Serial. În mintea lui Herman 14.30 Kronika 15.50 Serial. Destine secrete 16.40 Desene animate 17.05 Serial. Dragoste și răzgunare 18.00 Jurnal 18.45 Cerbul de aur 19.00 Film. Bandiți 21.30 Retrospectivă Internațional Herald Tribune 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Taverna estival 23.30 Film. Ingerul negru 1.00 Jurnal (R) 1.45 Corect Show! (R) 2.00 Interesul general (R). 3.00 Campionatele mondiale de gimnastică.

Miercuri 20 august

6.40 Jurnal de dimineată 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Unu și unu (R) 11.00 Campionatele mondiale de gimnastică. Concurs masculin 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Teleshopping 13.30 Oameni ca noi 14.00 Serial. În mintea lui Herman 14.30 Convișturi 15.50 Serial. Destine secrete 16.40 Desene animate 17.05 Serial. Dragoste și răzgunare 17.55 Fotbal: Ucraina – România. În pauză: Jurnal 20.00 Festivalul Internațional „Cerbul de aur” 23.10 Nopti albe lângă biserica neagră 23.50 Corect Show! (R) 1.05 Jurnal (R) 1.15 Călătoriile lui O3 (R) 2.15 Serial. Orașul Ingerilor 3.00 Campionatele mondiale de gimnastică. Concurs feminin.

Joi 21 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Sănătate pentru toți! (R) 10.50 România 1... și strada (R) 11.00 Campionatele mondiale de gimnastică 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Teleshopping 13.30 Spectacolul lumii... 14.00 Serial. În mintea lui Herman 14.30 Panorama 15.50 Serial. Destine secrete 16.40 Desene animate 17.05 Serial. Dragoste și răzgunare 18.00 Jurnal 18.45 Tragerile Joker și Loto 5/40 19.00 Festivalul Internațional „Cerbul de aur” 23.40 Nopti albe lângă biserica neagră 1.20 Jurnalul de noapte 2.05 Serial. Orașul Ingerilor 3.00 Campionatele mondiale de gimnastică 5.45 Corect Show! (R).

Vineri 22 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Kara OK TVR (R) 11.00 Campionatele mondiale de gimnastică Jurnalul de prânz 13.15 Teleshopping 13.30 Conferința de presă 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Călătoriile lui O3 (R) 16.00 Interes general 17.00 Mileniul modei 18.00 Jurnal 18.45 Corect Show! 19.00 Festivalul Internațional „Cerbul de aur” 22.45 Nopti albe lângă biserica neagră 23.25 Corect Show! (R) 23.40 Spectacolul lumii (R) 1.15 Jurnal (R) 12.00 Serial. Orașul Ingerilor 3.00 Campionatele mondiale de gimnastică 5.25 Auto Club! (R).

Sâmbătă 23 august

6.00 Vară pentru voi 7.00 Desene animate 8.00 Matineu de vacanță 9.00 Teleshopping 9.15 Serial. Băieții de la Sport 10.00 Auto Club 10.30 Casa de vacanță 11.00 Campionatele mondiale de gimnastică 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Vara la Televizor 14.00 Formula 1. Calificări 15.00 Serial. Vorba lui Jim 15.30 Vara la Televizor 16.00 Spectacolul lumii 16.30 Ora G 17.00 Telesciclopedia 18.00 Fotbal: Steaua – Dinamo 19.55 Formula 1. 20.00 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Formula 1. (R) 22.05 Festivalul Internațional „Cerbul de aur” 23.50 Film. Ultimul telefon 1.25 Campionatele mondiale de gimnastică 4.50 Puncte cardinale (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 24 august

6.00 Universul credinței 7.00 Desene animate 8.00 Matineu de vacanță 9.00 Serial. Dragă, am micșorat copii! 9.45 Serial. Băieții de la Sport 10.15 Serial. Așa e viața! 11.00 Campionatele mondiale de gimnastică 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Studio Formula 1. 13.55 Formula 1. Marele premiu al Ungariei 16.00 Bravissimo! 17.50 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 18.00 Fotbal: FCM Bacău – Farul Constanța 19.55 Buletin Formula 1. 20.00 Film. Eu, cu cine mă mărit? 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Buletin Formula 1 (R) 22.20 Minutul 91. 23.30 Film. Datoria 1.05 Corect Show! (R) 1.20 Campionatele mondiale de gimnastică 5.00 Universul credinței (R).

TVR

Luni 18 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate (R) 6.35 Serial. Mărul lui Newton (R) 7.05 Serial. Miracole (R) 8.00 În jurul lumii 8.30 Serial. Rod, Lucy și prietenii lor extraterestrii 9.00 Film puzzle (R) 10.15 Triptic 11.00 Serial. Stăpânul animalelor (R) 12.00 Știri 12.10 Patrimoniul Românesc 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Tineri și îndrăgostiți 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.30 Călătorind prin țară 17.00 Televiziunea, dragostea mea! (R) 18.00 Cronica unei veri 18.15 Serial. Saint Tropez 19.15 Serial. Miracole 20.00 Prim plan 20.30 Telegiurnal 21.00 Sport plus 22.00 Film. La vânătoare... în apartament 23.45 Prin plan (R) 24.00 Serial (R). Saint Tropez 1.00 În jurul lumii (R) 1.30 Concert (R) 3.00 Veni, Video, Vici! (R) 3.15 Cronica unei veri (R) 3.30 Sport plus (R) 4.30 Călătorind prin țară (R) 5.00 Știrile serii 5.30 Telegiurnal (R).

Marți 19 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate 7.00 Serial (R). Miracole 8.00 Documentar 8.30 Serial. Rod, Lucy și prietenii lor extraterestrii 9.00 Tonomatul DP 2 11.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 12.00 Știri 12.10 Tribuna partidelor parlamentare 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Tineri și îndrăgostiți 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.30 Călătorie la pas 17.00 Enigmatica Terra 18.00 Cronica unei veri 18.15 Serial. Saint Tropez 19.15 Serial. O familie formidabilă 20.15 Prim plan 20.30 Telegiurnal 21.00 Serial. Polițiștii de la „Blue Murder” 22.00 Teatrul Mesagerul 23.45 Prin plan (R) 24.00 Serial. Saint Tropez (R) 1.00 Documentar (R) 1.30 Film (R) 3.00 Veni, Video, Vici! (R) 3.15 Cronica unei veri! (R) 3.30 Serial (R) 4.30 Călătorie la pas (R) 5.00 Știrile serii 5.30 Telegiurnal (R).

Miercuri 20 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate 7.00 Serial (R). 8.00 Documentar 8.30 Serial. Rod, Lucy și prietenii lor extraterestrii 9.00 Tonomatul DP 2 11.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 12.00 Știri 12.10 Patrimoniul Românesc 12.45 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Tineri și îndrăgostiți 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.30 Eco – Magazin 17.00 Enigmatica Terra 18.00 Cronica unei veri 18.15 Serial. Saint Tropez 19.15 Serial. O familie formidabilă 20.15 Prim plan 20.30 Telegiurnal 21.00 Eurofotbal 22.00 Film. Drumul spre Saddle River 23.00 Serial (R). Saint Tropez 1.00 Documentar (R) 1.30 Film (R). 3.15 Documentar (R) 3.30 Eurofotbal (R) 4.30 Eco – Magazin (R) 5.00 Știrile serii 5.30 Telegiurnal (R).

Joi 21 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate 7.00 Serial (R). Miracole 8.00 Documentar 8.30 Serial. Rod, Lucy și prietenii lor extraterestrii 9.00 Tonomatul DP 2 11.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 12.00 Știri 12.10 Tribuna partidelor parlamentare 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Tineri și îndrăgostiți 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.30 Club Aventura 17.00 Enigmatica Terra 18.00 Cronica unei veri 18.15 Serial. Saint Tropez 19.15 Serial. O familie formidabilă 20.15 Prim plan 20.30 Telegiurnal 21.00 Serial. Stăpânul animalelor 22.00 Film. Nero Wolfe, detectiv – Crime în serie 23.45 Prin plan (R) 24.00 Serial (R). Saint Tropez 1.00 Documentar (R) 1.30 Film (R). Nero Wolfe 3.05 Veni, Video, Vici! (R) 3.20 Cronica unei veri (R) 3.35 Serial (R). Stăpânul animalelor 4.30 Club Aventura (R) 5.00 Știrile serii 5.30 Telegiurnal (R).

Vineri 22 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate 7.00 Serial (R). Miracole 8.00 Documentar 8.30 Serial. Rod, Lucy și prietenii lor extraterestrii 9.00 Tonomatul DP 2 11.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 12.00 Știri 12.10 Patrimoniul românesc 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Tineri și îndrăgostiți 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.30 Pescar hoinar 17.00 Enigmatica Terra 18.00 Televiziunea, dragostea mea! 19.15 Serial. Miracole 20.00 Un popas pe zi 20.15 Prim plan 20.30 Telegiurnal 21.00 Serial. Central Park West 22.00 Film. Miss Italia 23.45 Prin plan (R) 24.00 Remix 1.00 Documentar 1.30 Film (R). 3.00 Veni, Video, Vici! (R) 3.15 Cronica unei veri (R) 3.30 Serial (R). Central Park West 4.30 Pescar hoinar (R) 5.00 Știrile serii 5.30 Telegiurnal (R).

Sâmbătă 23 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate (R) 7.00 Serial (R). 8.00 Generația@ 9.00 Top sport 9.30 Arca lui Noe 10.00 Desene animate 10.30 Răscruți 11.00 Serial (R). 12.00 Știri 12.15 Prim plan (R) 12.30 Insolit 13.00 Film puzzle 14.15 Atlas 14.45 Vezi 2, vezi Europa 15.00 Serial. Stăpânul animalelor 16.00 Știri 16.10 Alea cu Ghimpi (R) 16.30 Serial. Aventurile familiei Twist 17.00 Serial. Saint Tropez 18.00 Serial. O familie formidabilă 19.00 Veni, Video, Vici! 19.20 Atletism 21.00 Serial. Turneul 22.00 Film. Blondă Marilyn 23.35 Gala Sior 1.00 Serial (R) 1.30 Film. (R) 3.00 Insolit (R) 3.30 Serial (R) 4.30 Răscruți (R) 5.00 Top Sport (R) 5.30 Atlas (R).

Duminică 24 august

6.00 Muzica populară 6.30 Desene animate (R) 7.00 Serial (R). 8.00 Ferma 9.30 Medalion de interpret 10.00 Desene animate 10.30 Serial. Mărul lui Newton 11.00 Serial (R). 12.00 Știri 12.15 Prin plan (R) 12.30 Design 13.00 Flori din... floarea din Grădina 14.30 Cronici mediteraneene 15.00 Serial (R) Stăpânul animalelor 16.00 Știri 16.10 Alea cu Ghimpi 16.30 Serial. Aventurile familiei Twist 17.00 Serial. Saint Tropez 18.00 Serial. 19.00 Atenție se cântă! 20.30 Telegiurnal 21.00 Atletism 22.00 Film. O iubire perfectă 23.45 Veni, Video, Vici! (R) 1.00 Serial (R) 1.30 Atenție se cântă! (R) 3.00 Cronici mediteraneene (R) 3.30 Serial. Turneul 4.30 Design (R) 5.00 Știrile serii 5.30 Telegiurnal (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

18 AUGUST, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

19 AUGUST, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

20 AUGUST, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

21 AUGUST, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 AUGUST, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foiaia românească” 11.55: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Lumea femeilor” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 AUGUST, SÂMBĂȚĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

24 AUGUST, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

19 august 2003 (mtv ora 15.00)

Reluare: 23 august 2003 (m2 ora 11.10)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

După prezentarea unui buletin informativ, emisiunea în limba română a Televiziunii Maghiare va difuza un montaj realizat la înmormântarea preotului *Teodor Roșcin*, decedat la începutul acestei luni. În continuare vom relata despre cea de-a noua ediție a Festivalului Lubeiței de la Medgyesegyháza. În finalul programului va fi vorba și despre evoluția artiștilor români de la Teatrul în Aer Liber de la Zsámbék. Atenție! Programul românesc se va prezenta cu o zi mai devreme de cea obișnuită.

Realizator: **Ștefan Crâsta**

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00–18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 18 august 2003

16.00–16.30 EVAntai 16.30–17.30 Vara cu noi – magazin regional 17.30–18.00 Știri regionale.

Marți, 19 august 2003

16.00–16.30 Banatica (emisiune în limba germană) 16.30–17.00 Spații subiective 17.30–18.00 Știri regionale.

Miercuri, 20 august 2003

16.00–18.00 Banatica (emisiune în limba maghiară) 16.30–17.00 Rural XXI 17.00–17.30 Meleaguri de cântec 17.30–18.00 Știri regionale.

Joi, 21 august 2003

16.00–16.30 Banatica (emisiune în limba sârbă) 16.30–17.00 Pe fază 17.00–17.30 Lege pentru toți 17.30–18.00 Știri regionale.

Vineri, 22 august 2003

16.00–17.30 Clubul de vineri 17.30–18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 23 august 2003

16.00–16.30 Vara cu noi – magazin regional 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–18.00 Știri regionale.

Duminică, 24 august 2003

16.00–16.30 Magazinul copiilor 16.30–17.00 Film documentar 17.00–17.30 Spiritul vremii 17.30–18.00 Musica Viva.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

**24 de ore din 24
pe 756 kHz**

Internet: www.rri.ro
e-mail: ro@rri.ro

Tel./fax: 00-40-21-3142118

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 259-430552, Fax: 259-427372
E-mail: inbox@rve.net
– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vârstă
Ascultați RVE non stop și pe Internet la:
<http://www.rve.net>
TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sâmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Pelerinajul apatenilor la mănăstiri din Maramureș

De câțiva ani, apatenii încearcă să obțină fonduri din partea unor fundații, pentru a putea călători la mănăstiri din România. În acest an, strădaniile au fost încununuate de succes, asigurându-se un sprijin financiar din partea Fundației pentru Minorități. Organizarea pelerinajului nu a fost lipsită de complicații: dintre cei înscriși, unora le-a expirat pașaportul, iar alții nu aveau defel. Până ce toate hârtiile au fost în ordine, a fost gata și planul pelerinajului. Căci toată lumea a fost de acord: să se facă o călătorie într-o zonă geografică frumoasă, unde să fie mănăstiri, și unde pelerinii să se poată ruga împreună cu călugării de acolo.

Luând în considerare aceste așteptări, excursioniștii din Apatu, 40 de pelerini, călăuziți de preotul *Origen Sabău*, au luat calea Maramureșului, vizitând mănăstirea Rohia, din apro-

pierea orașului Târgu Lăpuș și la Bârsana, de lângă Sighetul Marmăției. De-a lungul călătoriei de două zile, pelerinii au admirat frumusețile peisajului de munte, s-au oprit la câte-un popas turistic de unde s-a deschis o perspectivă minunată peste întregul ținut.

Mănăstirea Rohia se află în partea de miazăzi a Maramureșului, în Țara Lăpușului, la 50 km de Baia Mare și 43 km de Dej. Mănăstirea înființată în anul 1923 de către preotul *Nicolae Gherman*, poartă hramul Sfintei Ana și a fost ridicată în amintirea Anuței, a fiicei preotului, care murise la zece ani. La început s-a aflat aici numai o biserică, iar pe parcurs, cu multă stăruință și cu multe jertfe s-a dezvoltat mănăstirea, a cărei înflorire a început mai ales după 1970. Poarta monumentală a mănăstirii vestește încă de la depărtare că aici se află un locaș de închinăciune. Mănăstirea

constă din opt clădiri impunătoare, independente, care servesc atât ca locaș al călugărilor, cât și ca posibilități de cazare a pelerinilor. Căci în cursul anilor, Rohia a devenit un atrăgător loc de pelerinaj, vizitat tot timpul. La mănăstire pot înnopta 50–60 de oaspeți. Dar mulți pelerini înnoptează și în autoturisme sau chiar sub cerul liter, mai cu seamă că se țin slujbe seara la ora 10 și în zori, dimineața la ora 5.

Clădirile mănăstirii sunt frumos împodobite, pretutindeni se găsesc icoane și picturi murale minunate, care în umbra dintre zidurile mănăstirii primesc o strălucire tainică. În biblioteca mănăstirii se găsesc cărți vechi, documente valoroase, manuscrise unice în limba română, slavonă, greacă. Pe vremea prânzului, locatarii și oaspeții pot lua masa în sufrageria mănăstirii, unde mâncărurile simple dar gustoase sunt preparate din alimente produse la mănăstire sau provenite din daniile credincioșilor.

La Rohia am întâlnit și doi episcopi, dintre care cel vârstnic este locatar permanent al unei chilii de aici.

Întregul complex al mănăstirii Rohia, cu clădirile sale impunătoare, emană evlavie și liniște duhovnicească, în mijlocul naturii de frumusețe copleșitoare. Dar părăsind plaiurile Lăpușului, autobuzul ne-a dus mai departe prin ținuturi la fel de frumoase, spre nordul Ma-

ramureșului, la mănăstirea Bârsana. Șoseaua șerpuiește prin munți și văi, prin sate cu oameni de treabă, care trăiesc în case din lemn ornamentate cu mare meșteșug. La fel de frumos cioplite sunt gardurile, porțile, laudând munca pricepută a cioplitorilor.

Mănăstirea Bârsana se numără printre cele mai însemnate lăcașuri sfinte din Maramureș și a fost ctitorită în cinstea Sfântului Nicolae. De-a lungul anilor, mănăstirea a funcționat și ca școală, unde au fost pregătiți preoții și călugării din împrejurime. În construirea mănăstirii de maici a fost valorificat din plin tezaurul arhitectural al ținutului: meșteșugul cioplierii în lemn și piatră. Fundamentul clădirilor este din piatră de râu, pereții și turlile sunt cioplite din stejar și brad. Clădirile au acoperiș relativ înalt și abrupt, ca zăpada să nu se poată depune în strat prea gros, iar apa să se scurgă cât mai repede.

Biserica este de 57 m, ca înălțime fiind a doua biserică de lemn din Europa.

Atât mănăstirea, cât și chiliile și dependințele sunt adaptate stilului caselor maramureșene, dar corespund cerințelor de confort moderne, păstrând aspectul tradițional. În incinta mănăstirii se află un centru de creație, o casă a artizanilor și o casă de oaspeți. Alta în aer liber servește cucernicia

credincioșilor care se pot ruga oricând aici.

Pe tot arealul mănăstirii se pot desluși urmele unor construcții și transformări impozante. O curiozitate a mănăstirii este și clopotnița, care se află tocmai la poarta principală. Clădirile mănăstirii, împrăștiate pe întreaga pantă a dealului, cuprinse de o impresionantă cunună de munți, au o înfățișare impozantă, dovadă o frumusețe arhitecturală care se îmbină armonios cu peisajul și care corespund stilului arhitectonic al regiunii.

De-a lungul anilor, Bârsana a devenit un frecventat loc de pelerinaj, unde în curtea spațioasă, plină de flori, poposesc în permanență grupuri de credincioși.

Cele două zile de pelerinaj au lăsat în sufletele apatenilor, amintiri pioase, de neuitat. Prin acest pelerinaj au primit o imagine despre viața monahală, despre viața zilnică a două mănăstiri unde bărbați și femei trăiesc într-o lume deosebită, închinându-și viața Domnului: credinței și slujirii în Domnul.

Astfel de călătorii sunt deosebit de valoroase și necesare pentru orice om în lumea noastră agitată, violentă, dușmănoasă. La întoarcere, părintele Origen Sabău a apreciat pelerinajul drept un drum al liniștii, al iubirii și al păcii sufletului.

J. Vmirjăncu

Rohia

Bârsana

FOAIA
românească
15 AUGUST 2003
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Păcș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2003: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.